

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felölts szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k., (4), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (L20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Fejedelmek találkozása.

Budapest, augusztus 30.

Anglia királyának, Németország és Oroszország császárnak bécsi látogatása aligha pusztán udvariassági tény a mostani komor napokban, mikor déli határaink szomszédságában a keleti kérdés tüze ismét veszedelmesen lángol. Szívesen fogadjuk ezeket a fejedelmi személyiségeket, különösen VII. Edvárdot, hazánk barátját, aki több ízben járt nálunk walesi herceg korában s aki annak a nagy világbíródalomnak az uralkodója, melyhez minket nemcsak a politikai szervezet közössége, hanem a hála is fűz azért a nemes jóakarattal, melylyel menekültjeinket fogadta. Az ő látogatásának még az is ad némi külön színt, hogy monárkiánk területén Oroszlánszívű Richárd óta nem járt angol uralkodó, aminek immár jó hétszáz esztendeje. Szívesen látjuk a német császárt és az orosz cárt is; az előbbit azért a nagy rokonszenvért, melyet budavári látogatása alkalmával tanúsított a magyar nemzet iránt, amely rokonszenv azóta aligha csökkent; az utóbbit pedig azért, mert megtörte azt a jéghideg viszonyt, mely az orosz uralkodók és Magyarország közt az utóbbi évtizedekben fönnállt oly eseményekért, melyeket itt fölösleges részletezni, s ennek a közéletnek azzal is kifejezést adott, hogy visszaadta a nemzetnek az egyik Rákóczi kardját, melyet a pétervári hadimúzeumban őriztek.

Szívesen látnók őket akkor is, ha látogatásaik pusztán udvariasságon s személyes motívumokon alapulnának. A jelen viszonyok közt azonban, jobban mondva a jelen viszonyok hatása alatt, látogatásuknak bizonyára mélyreható politikai jelentősége is van. Ne keressük, hogy a Balkán jelenlegi állapotának Törökország tehetetlensége vagy macakcság-e az oka, azzal a körülménnyel egyetemben, hogy az egész Törökország szultánostól, állami szervezetestől együtt valóságos anarchozmus a mai világban, vagy pedig

az az oka, hogy Törökország keresztény tartományaiiban föltartóztatlanul kijegecsedik a nemzet öntudat s elfojthatatlan a nemzeti önállóság után való sóvárgás. Az analízis helyett elég rámutatni arra a tényre, hogy a Balkán-zavar veszedelmessége elérte tetőfokát, a rettenetes baj mindinkább elharapózik, még a nem-török lakosságot is mindinkább elfogja a kétségbeesés, a gonosztettek folyton szaporodnak, s a nemzetközi forgalom lehetetlenné van téve. S a helyzet valódi borzalmassága pedig abban áll, hogy éppen azok, akik a török járomtól való megszabadulást ordítják, épp azok követik el a legrettenetesebb büntetteket.

Európa, mely ezelőtt pár hónappal még éktelen nyugalommal szemlélte ezt a helyzetet, azt híven, hogy Törökország maga is rendet csinál a lángban álló vilajetekben s a reformok megnyugtadják a népet, a lent dúló anarchia láttára lassanként más fölfogásra jut s általánosság kezd válni az a meggyőződés, hogy európai beavatkozás nélkül a Balkánon nem lesz rend. A beavatkozást azonban igen könnyű elvben fölláttani, de nagyon nehéz gyakorlatilag megvalósítani. Megvalósítani úgy, hogy ne csak a lent egymást irtó két fél meg legyen vele elégedve, de az egyes beavatkozó államok politikai és egyéb érdekei és érzékenysége is meg legyenek védve.

S ebben a zilált helyzetben, ezekben a komor napokban látogat el Bécsbe a világ három leghatalmasabb uralkodója, sőt a cár a külügyminiszterét, gróf Lamsdorffot is magával viszi. E látogatások alkalmával a Balkán-helyzet okvetlenül szóba kerül, mert szóba kell hogy kerüljön. Bármily simán fognak is e látogatások lefolyni külsőleg, ártatlan leplek alatt nagyon komoly értekezletek fognak történni. Reméljük, hogy ez értekezletek eredménye sikeres lesz s a négy nagyhatalom oly együttes eljárásnak a módzataiban fog megegyezni, mely eljárás imponáló erejében k a nyomában a keleti kérdés ha nem is

végleg, de hosszú időre megoldódik. Mert az mégis túrhetetlen, hogy a Balkán érdekes népecskéi döntő befolyással nyulhassanak be az államok életébe s megrázkódtathassák a békés fejlődés menetét.

A kormányválság.

Budapest, augusztus 30.

A király elutazása folytán teljes esend uralkodik a politikai körökben és ha itt-ott beszéltek, vitatkoztak a válsággal összefüggő események kialakulásáról, ez csak a mult hetek találgatásainak, kombinációinak visszhangja volt. A közvélemény a lapok tudósításaiból merítve, ma is Wekerlét tartja a helyzet emberének, amint hogy tény, hogy a király elutazása óta nem történt semmi, ami a közvélemény e hitét megdönthette volna. A szabadelvűpart jelentékeny része örömmel fogadná Wekerle visszatérését, bár nagyon sokan attól tartanak, hogy nagyon népszerűtlen feladatra kellene vállalkoznia Wekerlének, ha odafönt végre megbocsátják neki egyházipolitikai radikálizmusát.

Egy szabadelvűpart kiváló és sokat emlegetett államférfi a katonai engedmények kérdéséről így nyilatkozott a *Neue Freie Presse* budapesti levelezője előtt:

— Ön ismeri álláspontomat a hadsereg kérdésében. Ragaszkodtam ahhoz egész politikai pályám alatt. Mindig és mindenütt állást foglaltam a hadsereg közössége és egysége mellett, tehát nézetem az, hogy az 1867. XII. törvényeikben e tekintetben változtatni nem lehet, hanem fenn kell azt tartani teljes érintettségében és mindama jogoknak, amelyek a hadsereg kérdésében törvények által a koronára ruháztattak, érintetlenül kell megmaradniok.

Ezt előrebocsátva, nem is képzelhetem a katonai kérdések olyan megoldását, amelyet az osztrák kormányval való tárgyalásoknak kelene megelőzniek. Ha az itt felmerült küzdelmek megfelelő kielégítésre találnak ezzel sem a hadsereg egysége, sem közössége a legtávolabbról sem érintetik.

Vegyük mindjárt az első kívánságot: a magyar tiszteknek magyar ezredekhez való áthelyezésének kérdését. Ez a kívánság nem újkélt, megvan az az

TÁRCA

Meglepetés.

— A Budapesti Napló tárcája.

Irta: Csehov Antal.

Szasa Smirnov, anyjának egyetlen fia, savanyu arecal lépett be dr. Koselkov szobájába, hóna alatt a tőzsdeújság 223. számába göngyölve tart valamit.

— Jó napot, édes fiam! — köszöntötte az orvos. — No, hogy vagyunk? Mi újság?

Szasa pislogott, kezét a szívére tette és izgatott hangon így szólt:

— Az anyám tisztelteti, Ivan Nikolajevics, és még egyszer köszöni... En az ő egyetlen fia vagyok... Ön megmentette az életemet... a veszedelmes betegségeből kigyógyított... nem adjuk, hogyan haláljuk meg...

— Jó, jó, fiatal ember! — szakította félbe az orvos felsőbbes hangon — csak azt tettem, amit bárki megtett volna a helyemen.

— En egyetlen fia vagyok az anyámnak... Szegények vagyunk s nem tudjuk megfizetni a fáradozását... Ez nekünk nagyon, nagyon rosszul esik, de kérjük önt, doktor ur... nagyon kérjük, a mama is, én is, az ő egyetlen fia... fogadja el halánk jeléül ezt... Nagyon értékes, ritka műdarab, antik bronzból való...

— Ez igazán fölösleges! Minek? — felelte az orvos kedvetlenül.

— Nem szabad visszautasítania, orvos ur... — folytatta hebeve és kezdte kibontogatni azt a

holmit. — Engem is, a mamát is megsértené, ha nem fogadja el... Szép műdarab ez antik bronzból... A boldogult papa hagyta ránk és mi megőriztük mint kedves emléket. A papám régi bronzokat vitt, aztán eladta műpártolóknak. Most a mama is ezzel foglalkozik...

Szasa kibontotta a műdarabot és ünnepiesen odaállította az asztalra. Nem éppen tulságosan nagy karosgyertyatartó volt, régi bronzból, művészi kidolgozásban. Egy csoportozatból állott: a talapzatot két női alak Évakosztimben, olyan állásban, amelyet nem batorokodom leírni.

Miután az orvos megnézte az ajándékot, megvakargatta a füle tövét, köhécselt és szabadkozott.

— Csakugyan nagyon szép holmi — dühnyögte — de... hogy is mondjam... kissé tulságosan... ez már nem is dekolletált, hanem tudja az ördög mi... — Hogy tetszik ezt érteni? — kérdezte Szasa.

— Gonoszabbat már nem gondolhatott ki a sátán... Ilyen fantazmagóriát az asztalra tenni, ez annyi volna, mint az egész lakást veszélyeztetni.

— Micsoda különös fogalma van önnek a művészetről, doktor ur! — mondta sértődötten Szasa. — Hiszen az műretek, nézze meg csak jól! Annyi szépség és előkelőség van benne, hogy boldogsággal tölti el a szívet és könnyek fojtogatják az ember torkát! Ha az ember ilyen szépet lát, elfelejt minden földi dolgot... Nézze csak, mennyi mozgás, mennyi derű, mennyi kifejezés van ebben a műben!

— Ezt mind nagyon jól értem, kedvesem — szakította félbe az orvos — de hát családapa va-

gyok, a gyermekeim ide-oda szaladgálnak a lakásban és hölgyek is jönnek.

— Persze, ha a nagy tömeg álláspontjára helyezkedünk — mondotta Szasa — akkor természetesen ez az értékes műdarab egészen más világításba kerül... De hát emelkedjek a doktor ur a tömeg felé, már csak azért is, mert nagy szomorúságot okozna a mamának és nekem, ha visszautasítaná ezt az ajándékot... En az egyetlen fia vagyok... Ön megmentette az életemet... Önnek adjuk a mi kedves tárgyunkat s csak azt sajnálom, hogy nincs meg ennek a gyertyatartónak a párja.

— Köszönöm, fiam, igazán meg vagyok hatva. Tiszteltetem az édesanyját, de hát gondolja meg, a gyermekeim össze-vissza szaladgálnak, hölgyek jönnek ide... Különben hagyja itt, bánom is én! Hiszen úgy sem látja be a dolgot! — Semmit sem kell itt belátni! — kiáltott fel nagy örömmel Szasa. — Tegye oda a gyertyatartót a váza mellé. Milyen kár, hogy a párja hiányzik! Ah, milyen kár! De most már mennem kell, Isten áldja meg, doktor ur!

Mikor Szasa elment, a doktor megint csak a fületövt vakargatta és töprengett.

— Ez a holmi csudálatos, ez ellen nem lehet szava az embernek — gondolta magában. — Kár volna eldobni. De itt nem maradhat... lehetetlen. Hm... ostoba dolog! Kit is lehetne boldogítani vele?

Hosszas töprengés után eszébe jutott egy jó barátja, Uchov ügyvéd, aki egy prérít vitte.

— Ez egész jó lesz — gondolta magában az orvos. — Mint jó barátom nem fogad el pénzt, de ajándék, az éppen jó lesz! Azonkívül legényember!

Állandó hadsereg felállítása óta a korábbi századok összes magyar törvényeiben és ezek a törvények ma is érvényben vannak. Mert azok a magyar államférjak, akik az 1867-ki kiegyezést megalkották, a jogtörténetiség álláspontra helyezkedtek a korábbi törvényeket tehát nem függesztették föl, hanem bizonyos tekintetben új törvényekkel csak kiöltötték a bezagoktat. Mi a kívánság teljesítését nem úgy képzeltük, hogy néhány magyarul beszélő tisztelet idegen ezrekkel magyar ezrekbe helyezzenek át, mert ez csak ezen kívánság mechanikai teljesítése volna. A magyar ezreknek magyar tisztekkel való ellátása csak a magyar tisztképzés további fejlesztése útján képzelhető.

Ebből logikus szükségszerűséggel következik a második kívánság: a rendszeres magyar tisztképzés. Ez ellen elvi kifogás nem emelhető, mert ez a tisztképzés ma is megvan, lényegében legalább törvényesen korlátozva sohasem volt és annak első jelenségeit mindenki örömmel üdvözölte, a hadsereg köréi is. A magyar ezreknek magyar tisztekkel való ellátása azt is eredményezhetné, hogy a katonai baóságok magyar nyelven leveleznének a magyar polgári hatóságokkal. Ez a kívánság is régi törvényekben alapszik és újításnak szintén nem tekinthető. E kérdés szabályozása különben aligha ütközhetne nagy nehézségekbe.

A nyelvkérdés terén mindjárt találkozunk a katonai bíraskodás tárgyalási nyelvével. Az új katonai büntetőtörvény a szóbeliség és közvetlenség alapelvén épül föl és teret enged az ügyvédi képviselőnek. Magyarországon tehát a katonai bíraskodás nyelve más nem lehet, mint a magyar, mert törvényeink szerint ügyvédek hivatalos nyelve kizárólag a magyar államnyelv.

Fontos kérdés a magyar szolgálati nyelvre vonatkozó kívánság is abban az értelemben, hogy úgy a legénységgel való érintkezés, mint mindenmű rendelkezés, jelentés és oktatás a magyar ezrekkel magyar nyelven történjen. Ha már egyszer bele nyugodtak a magyar tisztek áthelyezésébe — és ez 1868-ban a legünnepélyesebb iornában meg is történt — e tény logikus következménye mégis csak a magyar szolgálati nyelv az itt jelezett értelemben. Mert bizonyára nem azért fogják áthelyezni a magyar tiszteket a magyar ezrekhez, hogy ott a legénységgel ne magyar nyelven érintkezzenek. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy más nemzetiségű legénységnél az újítás a siker érdekében saját anyanyelvükön történjen. Ezek ezrednél ez nem is volna újítás, mert napról-napra jobban szorít a kényszerűség arra, hogy a tisztek és a legénység közti érintkezés már ma is magyar nyelven történjen. Mégis nagy, messzenemő jelentősége volna e rendszabálynak. Mert egyszerűságonkorra élet venné azoknak a támadásoknak, amelyeknek a közös hadsereg még kiéve van. Ikképp azoknak a támadásoknak, hogy a közös hadsereg a nemzeti törekvések visszaszorítása céljából tartatik fenn. Ha egy valóban szilárd, minden körülmények közt feloldhatatlan kapcsolat akarnak teremni a magyar nemzet és a közös hadsereg közt,

akkor e követelések megvalósítása elengedhetetlen. Mert azok mind kivétel nélkül oly természetűek, hogy bizonyos tekintetben hosszú történelmi multra vezethetők vissza és a legesélyesebb mértékben sem érintik a hadsereg közösségét és egységét.

Marad tehát még a vezényleti nyelv. Nézetem szerint a magyar nyelv a magyar ezreknek nem vesséyletetné a csapatok sikeres együttműködését. Azt az alapvető vagy axiómát, hogy a magyar vezénylet egyszerűen lehetetlen, magyar politikus sem el nem fogadhatja, sem nem hirdetheti. Legfeljebb annyit megtehet, hogy ha kormányra hívják, a magyar vezényleti nyelvet egyszerűen nem veszi föl programjába. Egyenesen elutasító kijelentés a magyar vezénylet ellen a gyakorlati magyar államiértülőt nem követelhető és nem is talákozhat még senki, aki ezt a kívánságot a limine mint jogosulatlan visszautasította volna. De a legtöbb itt felsorolt kérdés a korona, jog és hata mi körébe tartozik és a közös fűződő kívánságok, nézetem szerint csak oly módon érvényesíthetők, hogy felkérjük a korona viselőjét, hogy kétségtelenül őt megillető jogait ily értelemben gyakorolja. Mert a fő az, hogy az uralkodó párt megnyuglassa a közvéleményt és hogy úgy ez a párt, mint a beöle alakult kormány olyan alapon állbasanak, ahonnan megvédhetik a közös intézmények változatlan fennállását. Mert nem arról lesz szó, hogy mit kíván és követel az ellenzék, hanem csak arról, hogy mit hajlandó a törvényes többség képviselni és keresztülvinni. Bárki legyen is a jövő embere, annak felhatalmazást kell kérnie a koronától, hogy ily álláspontra helyezkedhessenek, és akkor nem kell többé tárgyalni az ellenzékkel.

A katonai kérdések csak azáltal jutottak oly rendkívüli jelentőségre, hogy azok felvetése képezte a jelenlegi válság kiindulópontját. Nem ismerem félve annak fontosságát abban a tekintetben sem, hogy úgy az ország, mint a hadsereg érdekében van, hogy a katonai követelések végre lekerüljenek a napirendről és az ország végre visszatérjen a gazdasági és közigazgatási feladatok megoldásához, amelyek legbensőbb meggyőződéseim szerint sokkal fontosabbak.

(Olay Lajos nyilatkozata.)

Olay Lajos országgyűlési képviselő vasárnap délután 4 órakor Szigetvározt választói előtt beszámolóbeszédet tartott, melyben rövid visszapiantást vetve a sikereken gazdag nagy nemzetet küzdelemre, főképp az aktuális politikai helyzetet foglalkoztató és a válság megoldására vonatkozó, a napilapokban már ismertelt álláspontját körvonalozta.

A kibontakozás kérdésében, úgy mond, tökéletesen Mezőssynek a választói előtt kifejtett álláspontját teszi magáévá. Nem tartja helyesnek, ha jelszavakat röpi-tenek világra: „Mindent, vagy semmit”. Híve a békés kibontakozásnak, mert annak bekövetkezését az országra nézve üdvösnek és szükségesnek tartja. Ezért hajlandó — ezidő szerint — a magyar vezényleti nyelv kérdését kikapcsolni az obstrukció követelményei közül és ha minden egyéb, nem csupán formális jelentőségű, de lényeges vívmány elérik: mint a magyar

Nem sokat teketöriztött, átöltözött, fogta a gyertyatartót és elment Uchovhoz.

— Jó napot, kedves barátom! — mondotta, amikor az ügyvédet meglátta. — Azért jöttem... hogy farszadosságaid megháláljam... Pénzt nem akarsz elfogadni, hát fogadd el legalább ezt... kedves barátom. Pompás darab!

Mikor az ügyvéd megátta a műremekeket, leirhatatlanul el volt ragadtatva.

— Hiszen ez nagyszerű! — kiáltott fel nevetve. — Ki alkothatta? Csudálatos! Remek! Honnan is szerezted?

Miután az ügyvéd kifejezést adott elragadtatásának, az ajtóra nézett és így szólott:

— De vidd csak el az ajándékodat, testvér. Nem fogadom el...

— Miért nem? — kérdezte az orvos nagy ijedelemmel.

— Hát csak... Az anyám gyakran látogat meg... a kliensek és a családok előtt is kinos az ilyesmi...

— Egy szót se!... Nem szabad visszautasítani! — tiltakozott az orvos. — Ez már gyalázatoság volna tőled! Ezt a műremekeket... mennyi mazzag... mennyi kifejezés... beszélni sem akarok többet a dologról! Megbántasz!

— Ha legalább fel volna az öltözve az alakok.

De az orvos még jobban tiltakozott, hirtelen otthagya Uchovot és hazasietett boldogan, hogy lerázza magáról az ajándékot...

Miután elment, az ügyvéd jólmegnézte a gyertyatartót és épp úgy, mint az orvos, sokat töprengött azon, hogy szabaduljon meg az ajándéktól.

— Szép ez a holmi, — gondolta magában — kár volna eldobni, de hát arra, hogy odaállítsam valahová, nem elég dédens. Legjobb volna, ha odaajándékoznám valakinek... Hopp, van

egy ötletem, elviszem ma este a komikushoz, Saskiohoz. A fiu szereti az efféléket, azonkívül jutalomjátéka is van ma...

Úgy is tett. Estére átadták a gondosan becsomagolt gyertyatartót Saskinnak. Egész este valóságos megostromolták az urak Saskin öltözjét, s gyönyörködtek az ajándékban. Csupa hangos vigsg volt a kis öltöz.

Az előadás után a komikus a vállát vonogatta, széttárta a karját és így szólott:

— Hova is tegyem ezt az ostoba holmit! Hiszen egy családnál lakom! Művésznöket is fogadok! Ez nem holmi fotográfia, amelyet a fiókba lehet dugni!

— Hát adja el, uram, — tanácsolja a fodrász, aki a színezést kikészítette. — A külvárosban egy asszony lakik, aki antik bronzdolgokat ad el... Csak tudakozódjék Szmirneva asszony után, azt mindenki ismeri.

A komikus elfogadta a jó tanácsot...

Két nappal azután dr. Koselkov ott ült dolgozószobájában s mutatóját a homlokához tartva a májszavakról gondolkodott. Hirtelen megnyílik az ajtó és Szasa Szmirnov ront be a szobába. Mosolygott, egész lényé sugárzott a boldogságtól... A kezében valami újságpapírosba göngyölt holmit tartott.

— Doktor ur! — kezdte lígve — képzelle el örömetem. Véletlen szerencséből annak a gyertyatartónak a párja került hozzánk!... A mama olyan boldog... En az egyetlen fia vagyok... On az életemet mentette meg...

És Szasa a háladatoságtól egész testében remegve odatette az orvos elé a gyertyatartót. Az orvos széttárta a száját és mondani akart valamit, de — semmit sem mondott. A szó a torkán akadt...

tisztképzés, illetőleg katonai oktatás, a magyar tisztek áthelyezése a magyar ezrekhez, magyar tárgyalási nyelv a katonai jogszolgáltatás terén, a magyar zászló, jelvény, címer, eskü a magyar alkotmányra stb. stb. készséggel hajlandó közreműködni azon, hogy az ország rendkívüli mélyen érintő gazdasági kérdések megoldásához szükséges parlamenti rend és nyugalom helyreáljon. Erős meggyőződése, hogy a magyar vezényleti nyelv az emiatt vívmányok folyományaként nagyon rövid időn belül bizon bekövetkezik.

KÜLFÖLD

Witte föltétele. Félváraól táviratozák, hogy Wittét, Oroszország mindenható pénzügyminiszterét föltételezték ez állásától és a nemrég elhunyt Durnovo helyébe kinevezték a miniszteri bizottság elnökévé. Pénzügyminiszterrel Plesker titkos tanácsos, az állami vasutak igazgatója nevezetett ki. A föltétele császári rendelet megbízta Wittét, hogy tekintettel arra, hogy Oroszország kereskedelmének és iparának minden szükségleteit a legalaposabban ismeri, a Németországgal folyó kereskedelmi szerződési tárgyalások haladéktalan és sikeres befejezése céljából folytassa a pénzügyminiszteriümben folyó tárgyalásokat.

Witte visszalépése váratlanul éri a politikai világot és nyilván azok a viszályok okozták, amelyek már több hónap óta minduntalan megisméltődtek közte és Plehve belügyminiszter közt. A most ötvennégy éves Witte tíz évig volt pénzügyminiszter és olyan időben, amikor Oroszország gazdasági fejlődése a nisz-novogorodi kiállításán, Polnában és a szibériai vasut létesítése által magára vonta az egész világ figyelmét. Európa minden világvárosában úgy ünnepelelték Wittét, mint aki Oroszországból modern államot alkotott. De a fény, amely Oroszországból felénk csillogott, csak látszat volt és évről-évre felhangzott az ehöz orosz lakosság jagatása, míg nem a kétségbeesés erőszakosságokká, gyilkos merényletekké, forradalmi lázadásokká fajult, amelyekhez a zendülő diáklásság csatlakozott. Borzasztó bűntettekkel nyomták el mindezt, de hatásuk megmaradt. Witte visszalépésével összemolt korhadat rendszere, amely horribilis védművekkel megteremtette az orosz ipart. A francia pénz előzőnlötte Oroszországot, és annak segítségével sok ezer kilométer vasutat hálózta be az orosz földet. Őriási mérvben szaporodtak a gyárak és egyéb vállalatok, de bekövetkezett a krah és az idegen tőke rengeteg veszteségeket szenvedett. Azallat pedig a mezőgazdaságot annyira elhanyagolták, hogy az egészen tönkrement. A kizsarlott föld nem bírta tovább az állami terhet. Növelte a bajt több év rossz aratása és minden esztendő tavaszán éhínség pusztított a birodalomban. Nitte utódjának nagy munkát kell végeznie hogy a régi rendszer szomorú eredményeit eltüntesse

A Balkán eseményei.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Konstantinápoly, augusztus 30.

A porta egy válaszzeljezőke közli az osztrák-magyar nagykövetséggel, hogy az államügyész a harmadik hadtest parancsnokságának a vétkeket megbüntetésé végett bemutatja a vizsálat irait mely négy vasuti munkásnak az Úszküb közelében fekvő Zelenko vasuti állomáson katonák által történt meggyilkolására és egy vasuti munkásnak megbesebítésére vonatkozólag megejtett. Hir szerint megkezdődtek a hadműveletek ama komitébandák ellen, melyek a murikovói és karadzova hegyekben, Baba Planinától keletre és Nereoko Planinától, valamint Galickától északra és Monasztíról nyugatra garázdálkodnak. A monasztir kivételes bíróság két bolgár halálra ítelt. E bíróság ítéletei ellen nincs helye felebbezésnek. Törökökből és görögökből alakított bizottságok mentek Monasztírból az ország belsejébe, hogy a félrevezetett lakosságot falva kba való visszatérésre bírják.

Konstantinápoly, augusztus 30.

Török becslések szerint a kirkiliszeli szandsákban lévő komitébandák vagy ezer emberből állanak. Az üldözés azonban a részben erős és utalan vidéken, különösen Kerkiliszétől és Midiától a bolgár határig, igen nehéz. Ehez széleskörű és erőlyes akció szükséges nagy erőfeszítés mellett. Ezt a legközelebbi napokban meg is akarják kezdeni, mihelyt mozgósított csapatok rendelkezésre állanak. Nem erősítik meg azokat a híreket, amelyek szerint a drinápolyi vilájtben a mustabüst (nép e kelést) mozgósítják. Ezek részére nincsenek keretek. A mozgósított elsőosztályú kassásai redif-hadosztályon kívül még másodosztályú redif zászlóaljak is állanak rendelkezésre. Tulzott az a hír, hogy egész Anatóliában lázasan mozgósítanak. A már jelentetkező királ más mozgósítási rendelet nem bocsátottak ki.

Konstantinápoly, augusztus 30.

Hivatalosan közteszik a követeket: Tekintettel arra, hogy bizonyos, minden emberiségből kivetkezött emberek a legutóbbi időben dinamittal bűntettek követek elvasuti usak és más személyek ellen, egy császári irádó, hogy a rendőrség fe ügyeleti szolgálatai hatásosabbá tegye, elaltja, hogy a szultán trónralépésének évfordulója alkalmából tüzijátékokat rendezzenek és elrendeli, hogy az erre szánt pénzt egy külön bizottságnak adják át, melynek feladata a legutóbbi vasuti merénylet alkalmával megölt személyek családainak és a sebesülteknek anyagi segélyezést juttatni.

Konstantinápoly, augusztus 30.

Számos tegnapi jelentés, mely menekülők valóságán alapul, rendkívül tulzolt. Török oldalról is konstatálták, hogy a pánik sok faluban alaptalan és csak rühírek terjesztéséből keletkeztek. *Sensi* basa hadosztálytábornok és a kormányzó szigorú intézkedési következtében megbüntették a prizrendi alban redifet fegyvelmezélességért. A keloti vasutak őrzetei megbízott *Edit* basa hadosztálytábornok egyelőre Dedeagacsban van, hogy a pandermi kis-ázsiai redihadosztály szállítását biztosítsa.

Konstantinápoly, augusztus 30.

A porta azt a bizalmas értesítést kapta, mely szerint a legutóbbi diszlokáció alkalmával a határvidéken levő bolgár csapatokat titokban öt gyalogos és három lovasszerreddel megerősítették. *Paraslovo* és *Gobes* mellett Monasztírtól nyugatra hírszerint török csapatok vesésgét szenvedtek. A komitébándák állítják megszállták Neveskát (okridai járás) és Vlaho-K inurat (kosztóriai járás). A komité újszemli következtében és baszképpen a török csapatok a resuai, presbai, okridai és más járásokban több falut elfusztítottak. A komitébándák ellenben főleg török majorokat pusztítanak el. Törökországól megcáloított azt a bírt, hogy Konaktól Embererig (kirkiliszai szandsák) a török határőrházakat a komitébándák elhamvasztották és a török őrségek az ország belsejébe vonultak vissza. A legutóbbi hírek szerint a kirkiliszai szandsákban folyó bandamozgalmi személyi és anyagi harcászkozéket részben tengeri úton, *Vasiliko* és *Midia* között hozott be.

Konstantinápoly, augusztus 30.

Bolgár részről megcáloították, hogy a bolgár hadsereg tagjai bármiképpen is résztvennének a kirkiliszai szandsák bandamozgalmaiban.

Páris, augusztus 30.

A Havas-ügynökség athéni jelentése szerint ott letartóztatták öt bolgárt, akik két dinamittal telt hordócskát akartak Dedeagacsba szállítani.

Páris, augusztus 30.

Az *Echo de Paris* itteni bolgár diplomáciai ügyvivővel folytatott beszélgetést közöl, melyben ez teljesen alaptalannak jelentette ki mindazokat a külföldön elterjedt híreket, melyek szerint *Ferdinánd* fejedelem *Bulgárián* kívül való időzése egy ellene tervezett összeesküvés következtében való menekülésnek tekintendő. A fejedelem a macedóniai események következtében telmerülő nehézségeket el fogja tudni intézni anélkül, hogy Törökországgal vagy az ellenzéki pártokkal konfliktusra kerülne a dolga.

Konstantinápoly, augusztus 30.

A porta kijelenti, hogy a beiruti amerikai konzult sem meg nem ölték, sem ellene merényletet nem követtek el. A tényállás a következő: Midőn a konzul e hó 23-án este kocsin visszatért a konzulátusba, egy esküvőről visszatérő négy vagy öt egyén közül az egyik a konzulátus közelében az ottani szokás szerint a levegőbe lőtt. A konzul azt hitte, hogy a lővés neki volt szánva. Ez az eset adott okot a téves hírre. Az illető egynekét nyomban letartóztatták és bíróság elé állították.

Washington, augusztus 30.

Mint *Leisman* konstantinápolyi amerikai követ jelenté, a kharakti és beiruti konzulok jelentései szerint ott a helyzet komolylyá vált. A követ utasítást kapott, hogy hivatalosan közölje Törökországgal, hogy felelősen fogják tekinteni minden kihágásért, amelyet amerikai alattvalók ellen követnek el.

Belgrád, augusztus 30.

Ma délelőtt vagy 8000 ember által látogatott népgyűlés volt, amelyen több beszédet mondtak és többek közt egy ó-szerbiai szerb és egy montenegrói is beszélt, azután elogadták egy határozati javaslatot, amelyben kijelenti a népgyűlés hogy Szerbia ezután sem fog bonvodalmat előidézni az európai keleten. De nem maradhat közömbös a Törökországban élő szerbekre néve veszedé mes mostani ó-szerbiai és macedóniai helyzettel szemben és azt tartja, hogy Macedóniában a legjobban úgy lehetne helyreállítani a rendet és a nyugalmat, ha orvval a szul-

tán szuverenitásának megóvása mellett az érdekelt Balkán-államokat bizák meg, melyek közül mind-egyiknek megállapodás alapján kije.őlnék szerepét ebben az ügyben. E határozat megvalósítása érdekében külön bizottságot küldtek ki. A gyűlés aat a következő táviratot olvasták fel: *Vranja*. Tegnap este 8 órákor a szerb határon fekvő Prohor-Prinski-kolostor törökök és armáták teljesen elfusztították és abban lévő összes személyeket megölték és lemészárolták. Főleg a nizamkatonaság veit részt ebben. A hir nagy izgalmat keletet. Hivatalosan eddig nem érkezett ez ügyről jelentés. A népgyűlés után suhanok tüntetést akartak rendezni a török követéggel ellen. A tett óvintézkedések és megfontolt elemek közbejébe folytán azonban nevezetesebb rendezés nem volt.

HIREK

Budapest, augusztus 30.

— BUDAPESTI NAPLO Augusztus 31-iké

uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Ferenc Károly* Szalvátor, *Hubert Szalvátor* és *Tivadár Szalvátor* főhercegek és *Gertrud* és *Maria Erzsébet* főhercegnők ma déiben Iszoból Walleseebe utaztak. — *Peter* király család-ával tegnap déután Nisbe érkezett. — *Gróf Apponyi Lajos* magyarországi udvarnagya ma reggel az angol király fogadására Bécsbe utazott. — *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter ma reggel Budapestről Bécsbe érkezett és egy óra mulva tovább utazott a Semmeringre.

— **Ferdinánd bolgár fejedelem Budapestén.**

Ferdinánd bolgár fejedelem tegnap este 11 órákor különvonaton anyja *Közből* *Klementina* hercegnőjével társaságában Moránból Budapestre érkezett. A keleti pályaudvarban *Klementina* hercegnő búcsút veit fiától, aki negyed tizenkettőkor különvonaton tovább utazott S.ófia felé, ahová ma éjjel érkezik meg. *Klementina* hercegnőjével fia elutazása után a budai várba hajtatott, ahol *Klotild* főhercegnőjével, *József* főherceg felesége várta, aki az agg hercegnő fogadására Alesutból tegnap érkezett a fővárosba. A két hercegnő ma utazik el Budapestről.

— **Beteg orosz nagyherceg Pétervárról távira-tozzák,** hogy tegnap este hét órákor *Nikolajevics Mihály* nagyherceget agyszélhűdés érte, minek következtében egész baloldala megbénult. A nagyherceg elvesztette beszéző képességét is, de már kissé javult az állapota.

— **Rákóczi ünnep Hódmezővásárhelyen.**

Hódmezővásárhely város társadalma vasárnap nagyszabású Rákóczi-ünnepet rendezett. Az ünnepély reggel 9 órákor ünnepi istentisztelettel kezdődött. Aztán a székház közgyűlési termében a város törvényhatósága ünnepi díszközgyűlést tartott, ahol a város polgármestere ünnepi beszédet mondott s a városi tanács határozati javaslatot terjesztett elő a Rákóczi gyalázó 1715-iki törvénynek hatályon kívül helyezésére és Rákóczi halmvainak hazaszállítása tárgyában. A javaslatot a közgyűlés egyhanglagon elfogadta. Délelőtt 11 órákor a Kossuth-terén népgyűlést volt a következő műsorral: 1. Himnusz. Enekelte a dalárda. 2. Megnyitó beszéd. Elmondotta dr. *Ernyei* István a rendezőség elnöke. 3. Ünnepi beszéd. Elmondotta dr. *Endrei* Gyula országgyűlési képviselő. 4. Óda. Irta és elszavalta: *Kun Béla* közszóvári hírlapíró. 5. Rákóczi-induló. Elénekelte a dalárda. Déután fél 4 órákor színelőadás volt: *II. Rákóczi* *Ferenc* fogságát adták. Este fél 8 órákor pedig díszelőadás hazafias műsorral.

— **A király kegyelme.** A nagybeszerekki honvédelmagazrednek egyik őrmestere, *Szónyi* György ellen brutalitása miatt sok volt a panasza. A legénység nagyon fél tőle, mert kinevonta, verte a neki nem tesszöket. Két vagy három hónap előtt gyakorlaton volt az ezrednek az a százada, melynél *Szónyi* György őrmester is szolgált. Gyakorlat közben az őrmester a front előtt megint véresre vert egy gyalogost. Mikor ezt *Csurtsa* század-dobos meglátta, kiugrott a sorból, lekapta a véresre vert legény válláról a puskát és avval egy főbevágta a vérező őrmestert, hogy ez összeesett. Nemsokára összeült a hadtörvényszék és *Csurtsa* dobost foglói általi halálára ítélték, az őrmestert pedig 6 heti börtönre és lefokozásra, a halálraítélt közbonvód az ítélet kihirdetése után kegyelmei kérvénnyel nyújtott be a királynak, kérve, hogy változtassa meg a halálós ítéletet. Mint Aradról írák, tegnap érkezett meg a király döntése, melylyel a honvéd halálbüntetését kétévi börtönre szállította le.

— **Kitüntetés.** A király a személye körüli minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszter-

elnök előterjesztése olytán *Poiner* Lajos grófdöllői ügyvédnek, a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Kossuth Lajos ismeretlen levele.** Egy hajduszosbóslói negyvennyolcas honvéddörmesier, *Juhász* *Ferenc* régi írományai között *Kossuth* Lajosnak egy levele akadt. A nagy kormányzó levele 1840. június havában kelt és *Fenyvesi* Kálmán hajdusági utbiztos-hoz íródott aki, mint a nemzetiőrök toborzója, kiváló szolgálót tett a nemzeti ügynek. Júniusban már a szabadságharc csillaga hunyiban leáldozóban volt, de *Kossuth* még mindig honvédek diadalában bizott, mint ezt a levélnek következő része bizonyítja:

Istenurunk engedelmeivel mégis győz a mi igazunk. Folytassa csak, kedves és igen t. barátom, a dolgot úgy, mint eddig tévé, a mi legnagyobb örömünkre. Azon az áldott magyar földön még megvívni-annak merészen a szemek s nemsokára a szív dobog, de a kéz is megragadja a kardot. A toborzásról szóló híreket küldje be egyenesen hozzám és ha lehet, gondoskodjék az ujonok felszereléséről...

— **Országos Boockay-kiállítás.** Az 1906-ik évben lesz 300 éves Jordulója annak, hogy törvénybe ment a híres bécsi béke, elseje ama három békekötésnek melyet Boockay, Bethlen és Rákóczi a protestáns vallás szabadsága s a haza alkotmányának fenntartása érdekében kötöttek. A hajduböszörményi ref. egyháztanács most foglalkozott az évforduló megünneplésével. *Zsigmond* Sándor esperes-lelkész tett e tekintetben napirend előtt lelkes indítványt. Felhatalmazást kért e őszór arra, hogy az egyház nevében a tisztelt ügyhízhéruleti lelkesi értekezlet ez évre Böszörménybe, Boockay hajdui közé, a legnagyobb hajduvárosba meghívassa. Ugyancsak felhatalmazást kért a *Magyar Erőtelens* *Irodalmi Társaság* meghívására. Tervebe van véve egy *Boockay-kiállítás* szervezése is. Az országos ünnepségnak legkiemelkedőbb lénypontja lenne — ha akkorra e készülhet az emlékmű — Boockay szobrának leleplezése. Az egyháztanács az esperes indítványait lelkesedéssel és egyhanglagon elfogadta. Az ünnepségek rendezésére bizottságokat fogtak a kaitani.

— **Megállíták Szent Gelért koporsóját.** Számos nagyérdemű leltre bukkan *Farkas* Sándor, a fardhatatlan archeologus, aki legutóbb Csanádban és Torontálban végzett őstörténeli ásásokat. A régi római, dak, kun és magyar világól beszéző értékes dolgok: tegyverek, szerszámok, ékszerek, házi eszközök kerültek napnyra. De mindez archeologiai ritkaságok közt leg többet érő és legérdekesebb lehet egy kőkoporsó, amely egykor a csanádi egyházmegye első vértanupüspökének, Szent Gelért püspöknek a testét rejtette magában. Ez érdekes ásatásokról a következőket írják:

A torontálmegyei *Ós-Csanádon* dak temetkezési helyet tárt föl *Farkas* Sándor. Deccebal harcosainak temetőjéből vaskardok, urak, bronz-ékszerek, oszilott gránátgyöngyök, üvegpaszták, spondilus tengeri kagylók, csigák, gyöngyök, csontszerszámok kerültek a tudomány birtokába. Ugyanezen község területén, a tizenharmadik római legió táborhelyén, római sírokat nyitott meg *Farkas* amelyekben igen szép domborművi római sírköveket talált. E sírkövekkel *Tiberus* és *Traján* császárok fémberneikei a sírhantját jeölték meg. A római sírok közelében *kun temetőre* bukkan a jeles kutató, nem messze attól a nevezetes helytől, ahol az ötvenes években *Attila* kincstét találtak föl. A kun sírokban griff-s bronzcsatokat talált *Farkas*. Kétszeresen érdekes rank néve a jángori halom környékén fölkatott pogánykori magyar temető, ahol fülkarikákat, gyűrűket, kardokat kengyelvasakat, zablákat tömegesen lehet találni. Ehelyütt volt az első keresztény magyar püspökség székhelye s itt találta föl *Farkas* *Szent Gelért* püspök koporsóját. A koporsó még az avar időkben épített s régen rombadott görög-keresztény templom kriptájában találtatott föl. Díszes kőszarkofág ez, amelyen a gót kereszt látható. A kőkoporsó is teljesen üres. Mint az írott hagyomány beszéli, *Szent Gelért* püspök holttestét Firenzébe vitték ebből a szarkofágból. A vértanú püspök koporsóját az *ó-csanádi* templom melékhájójába szállították s a koporsót ezidő-szerint is ott őrzik.

— **Lassalle-ünnepély.** A szociáldemokrata párt, nagy előharosának, *Lassalle* *Ferdinánd*nak emlékét ma ünnepélyvel ülte meg, amelyet a *Trieszt*i nőház címzett vendégfogás tartották meg. *Welter* *Jakab* emlékbeszédet tartott, ismeretve a nagy agitátor életét és működését, majd a munkásdarádák énekeket. Tánctáncságg zárta be az ünnepélyt, amelyben 5-6000 munkás vett részt.

— **A királyi palotából.** A várpalotában az eddigi mozgalmat nagy csúdeség váltotta föl. A királyi palota helyiségeit ma a szolgásmegilyezet szelöztette, fúszogatta s az készen várja ismét királyunkat, aki szeptember 3-án, esütörtökön este 6-ig vissza egész kíséretével körünkbe.

Házasság. Fényes esküvő volt ma déiban a dohányutcai zsidó templomban. A VI. kerületi anyakönyvvezető előtt leoltat házasságkötés után *Kudélka Jakab* ismert fővárosi fiatal építész vette oltárhoz *Deutch Olga* kisasszonyt, *Deutch F. Károlynak*, az ismert fővárosi szabóégy és a *Viktória* zsidó- és diszítő-vállalat társtulajdonosának hájos leányát. A polgári esketésnél mint tanúk *Hausmann Sándor* építész és *Csathó Aurél* szerkesztő szerepeltek. A dohányutcai templomban déli tizenkét órákor kezdődött az ünnepség, amely alkalomból a szentegyház tágas hajója szülőiség megélt előkelő nászszéket. Számos országgyűlési képviselő, az orvosi, ügyvédi és technikus-kar kiválságai, valamint egy katonatiszti küldöttség jelent meg a szép örömnépezen. Az ifjú párhoz dr. *Kohn Sámuel* főrabbi intézett lendület, költői száryalásu beszédet. Az esküvő után az örömszűzők *Damjanich-utcai* lakásán dúsakoma volt, majd tén, mire az új pár többet nászúra ment. A lakoma folyamán felolvasták a nagy számban érkezett üdvözlő levélakat és sok lelkes pohárköszöntővel életelték a fiatal házaspárt és a közhiszteletben álló örömszűzőket.

Doktor, aki nem járt iskolába. A legnépszerűbb német írók között foglal ma helyet a stájer paraszti, *Rosegger Péter*, akinél megkapóbb, egyszerűbb színekkel senki se festette a krajnai és stájerországi falusi életet. *Rosegger* most ünnepelte 60-ik születés napját és ezen alkalomból az egész művelt német világ ünnepeletésének képezte tárgyát, a hírneves *heidelbergi egyetem* pedig disz doktorai sorába emelte. *Rosegger* levélben köszönte meg ezt a kitüntetését, mely mindazokra tanulságos, akik a tudást rövidlátó szemekkel a kvalifikációtól teszik még függővé. *Rosegger* levele így szól:

Még soha semmi oly lelkes örömmel, sőt büszkeséggel el nem töltött, mint az érdemes *heidelbergi egyetem* doktoraival való promoveálásom, melyről szóló oklevél épp most ujtól kezimezem. Egy ember, aki egész életében rendes iskolát nem látogathatott, aki soha egy hivatalos vizsgát le nem tehetett, aki a rendszerbe szedett tudomány hiányát igen gyakran volt kénytelen érezni, aki soha be nem hozhatta, amit ifjúságban e mulasztott, ez az ember egyszerre a legnevesebb és legragyogóbb német egyetem doktorává lesz! Ez úgy hangzik, mint egy mese. Bár nehéz iskolán estem át, a szigorú vizsgát is úgy-ahogy leteletem, de ez csakis az élet iskolája volt. Mindig kerestem az igazságot; a szép és jó lelé törekedem gyenge erőmből; amit igaznak és helyesnek találtam, bátran kimondtam, ami hibákat elkövettem, azokat kiigazítani törekedtem. Ha ezen érdemem alapján nvertem el a magas tudományos méltóságot, akkor azt elfogadhatom. Tegyen az büszkévé, de nem elbizakodottá. Bátorisan és erősítsen a munkában, melyet talán még teljesíthetek. Az lenne már most a kívánságom láthassam színről-színre O-Heidelbergát, a finomat és a mi szeretett *Rupertus* *Carolán*ban hallgathatnék előadásokat. A promóció után diáknak fölcsapni nem lenne rossz dolog. Egyszerre arra törekszem, hogy életemmel és ténykedéseimmel méltó legyek ezen egyetem magas szelleméhez és hálás szívvel köszönti önöket magas uraim, *Kriegelach*, augusztus közepén, dr. *Rosegger* Péter.

A visegrádi szerencsétlenség. Dr. *Rényi* József kultuszminiszteri titkár és felesége, született *Bornemissa* *Ottília* báróné tudvalegőleg Visegrádon levő lakásukon véletlen baleset folytán égési sebeket szenvedtek. A baleset után nyomban telefonon értesítették dr. *Dollinger* Gyula egyetemi tanárt, aki rögtön kiküldte a sérültekhez dr. *Károlyt* és az intézkedett, hogy a sérülteket beszállítsák a Városliget Fásorban levő Grünwald-féle szanatóriumba. *Dollinger* tanár konstátálta, hogy *Rényiné* sebei súlyosabbak, míg a férj könnyebb természetű sérüléseket szenvedett. A tanár azt hiszi, hogy a sebesülteket pár hét alatt teljesen kigyógyíthatja. A sebesültek családtagjain kívül nagy számmal jártak a szanatóriumban a fiatal házaspár barátai.

Az első állami református templom. Szép ünnepség volt ma a Temesvári mellett levő *Vadászerdő* községben, amelyet *Ujzentesnek* is neveznek, mert a lakosság tulajdonok része szentesi telepekből áll. Az 1898. évben ugyanis 1400 ember települt át Szentesről a kincstár tulajdonát képező *Vadászerdő*-re. Azóta a község egyre fejlődik, új telepek mentek és valóságos nagyközséggé lett. A telep még mindig a kincstár tulajdona s a telepek évi részletekben törlesztik a föld vételárát. Most annyira megszaporodott a lakosság, amely egy ember kivételével református vallású, hogy az állam templomot építtetett a saját költségén. Ez az első állami templom Magyarországon. A szép, díszes imaház már teljesen készen áll és vasárnap szentelték föl nagy ünnepség keretében. Szentesről, Temesvárról és Temesgyereke több községből számszám mentek már át a fölszentelési aktus megtekintésére. Szentesről odautazott *Füdi Zoltán* fer. lelkész, *Balogh* János főgondnok és *Jóó Károly* kántor; továbbá *Gyuláról* *Dombi* Lajos békésánai esperes is. Ezek valamennyien résztvettek a fölszentelési ünnepségben, amelyet nagy lakoma követett.

Gyilkos katoná. Párisból táviratozók: Mint a *Matin* jelenti. Tegnap este egy káplár le akarta tartóztatni a 104. gyalogezred *Vincent* nevű katonáját, aki részegen járt az *Avenue* *Touillien*-en. A nevezett katonát kibuzta oldalgyerevet és egy szárszál megölt egy aramennőt, akinek személyazonosságát még nem állapították meg. *Vincent* még egy másik embert is

megsebesített, aztán sikerült őt lefogni. *Vincent* busz nap mulva kitöltötte volna szolgálati idejét.

Egyetemi beiratkozások. A budapesti királyi magyar tudomány-egyetemen a beiratások az 1903-1904-ik tanév I. félévére szeptember 1-én kezdődnek és bezárólag 12-ig tartanak. Akiknek valamely elháríthatatlan akadály miatt lehetetlen személynesen jelentkezniük, tartoznak akadályoztatásukat hiteles okmányokkal igazoló és az illető kar dékánjához intézett kérvényben előjegyzetéseket kikérni és megjelölni az időpontot, amikor a beiratás végett személyesen megjelenhetnek: ami azonban október 6-án túl nem terjedhet. Beiratkozni csak személyesen jelentkezés alapján lehet. Az okvetelmény ellen vétők a legszigorúbb legyelmű eljárás alá esnek. A tandíj összege a rendes- és gyogyoszerészhallgatókra nézve kivétel nélkül 75 korona. Ugyanannyi az egész: tandíj a rendkívüli hallgatókra nézve is, azonban azon esetben, ha a rendkívüli hallgató csak egy tárgyra iratkozik be, melynek heti óraszámja a rendes hallgatókra nézve kötelező heti óraszám felét meg nem haladja, tandíj címén 20 korona, azon esetben pedig, ha a tárgy heti óraszámja meghaladja a rendes hallgatókra nézve kötelező óraszám felét, vagy ha a rendkívüli hallgató több tárgyra kíván beiratkozni, melyek óraszámja nem több 10 óránál, tandíj címén 30 korona fizetendő. A tandíj a kvesturában a beiratásakor azonnal lefizetendő. Alik *tandíjmentességért* folyamodnak kötelesek szabályszerűen fölszerelt s az illető kar tanártestületéhez címzett folyamodványokat az illető kar dékánijával hivatalában a beiratási rendes határidőben (szeptember 1-12-ig) benyújtani és magukat úgy a kvesturában, mint az egyes hallgatók tudósnak előjegyzetelni. Később benyújtandó vagy szabályszerűen fel nem szerelt kérvények hivatalból visszautasítanak. A tandíjmentességi folyamodványok elintézésének kihirdetése és azoknak az illetők részéről történt átvétele után, a végleges beiratkozás 3 nap alatt forogatosítandó s a tandíj el nem engedés esetén, lefektetendő. A tandíjmentességi folyamodványoknak az illetékes kari tanfésztély által eszközölt elintézése végleges; új kérelemnek vagy föllebezésnek helye nincs. A tandíj lefizetésére halasztás nem adható. Egyebekben a tudomány-egyetemre nézve fennálló tanulmányi, legyelmű és tandíjszabályzat rendelkezései adnak felvilágosítást, melynek szabványait minden egyetemi hallgató ismerni tartozik. A tanulmányi legyelmű és tandíjszabályzat egy példányát az egyetemi hallgató beiratkozása alkalmával kapja.

Polémia versben. A *Szatmári Hírlap* szerkesztője lapjában megtámadta valamiféle a satmári rendőröket, akiknek önérzete nem bírta elviselni a méltatlan támadást. Összeálltak tehát *Szatmár* város közrendjének őrei s a *Szeamos* című lapban az alábbi poémiával felelnek az őket ért támadásra:

Biztosan nem télt volna meg a *Szatmári Hírlap*,
Ha a hírszerkesztő ur akkor jól be nem kap.
Vagy kőd volt előtte, vagy épp akkor kelt föl,
Nem tudom, mit higyelek már a kettő fölél.
Mert am, most az egyszer elvett a sujtót,
Vagy hírszerkesztő báosi, Ön talán nem volt ott?
Ha nem ért kérem hozzá, tegye le a pennát!
Ne legyen hírszerző, ha Ön tisztán nem lát.
Ha nem tud egyebet álljon be bakternek,
Vagy pedigen inkább, jobb lesz tűzőlőnek,
Nem pedigen velünk gyűlön meg a baja,
Ne tüzeleten reánk, hön tisztelt poéta!

Tisztelet a kivételnek. Csakis, annak aki róljunk, a 6-os és 29. számú rendőrökről írja azon oikket, teileljünk tromfjára, tromfálj vissza. Jogunkban áll, mert sértve érezzük magunkat.

A 6-os és 29. rendőrök.

Uj udvari szállító. A király *Leitersdorfer* Henriknek, a *Leitersdorfer* D. és fia szabó-cég érdemei tulajdonosának a cs. és kir. udvari szállítói címet adományozta.

Tizenegy ember túsáhalál. Borzalmas hír érkezett a marosmenti *Poján* községből, amely alatt a *Lusztig* és társa cégnek óriási fatelep és gőzfűrészmalma állott. Kedden éjjel a malomban tűz ütött ki, amelynek nemcsak a malom, hanem az ott dolgozó három munkás ember és nyolc gyermek is martalókává lett. A megdöbbenő eset részletei a következők: A *Lusztig* és társa tulajdonát képező gőzfűrészmalom a hidasparton volt építve. Ejjel és nappal dolgozott a gép és a munkások főválválta voltak alkalmazva, köztük sok gyermek is, akik a gépház ajtajából az apró lécek, egyéb fatörmelék s a fűrészpor eltakarításával foglalkoztak. Ejjel után egy órákor a gépház alsó részéből, hol a fatörmelék voltak, hirtelen nagy tüzláng csapott föl s utána pár pillanat alatt lángban állott az egész gépház, mely föléből volt építve és a nagy szárazságtól még gyulékonyabbá vált a. A munkások, amikor a tüzet észrevették menekülni iparkodtak, ami a felső részben do gozó embernek sikerült is, de akik az alsó részben dolgoztak, azokat egy pillanat alatt körülvette a láng ugyanannyira, hogy a bentlők nem tudtak kimenekülni. Segélykiáltásaikat meghallották a kintlévő munkások, mire azonban a szivattyú segítségével behatoltak, már akkor az összes bentiszerült emberek halva voltak. A benteltek nevei a következők: *Valsósek* Antal gépkezelő, *Martinek* András és *Várdy* Miklós munkásemberek, továbbá *Patruhány György* J. *Patruhány M.* 13, *Novák Illés* 14 *Krosnyó* János 12 *Kr. sulyó* Mihály 14, *Popa György* 15, *Szerbu* Illés 13, és *Szerbu* Valentin 14 éves gyermekek, akik a fűrészpor kihordással foglalkoztak. A tűz a megmenekültök vallomása szerint úgy keletkezett, hogy az egyik fiu a gépház előtt tüzet rakott, hol kukoricát akart sütni. A nagy lég-

áramlat azonban a tűszikrákat rávitte a száraz fűrészporra, amely egyszerre lángragyuladt.

A tanuló és a magyar ipar. Az iskolágy kezdetén megszívlelendő föl hívást tesz közzé az *Aradvidéki ipar-egyesület*. Az iparpártolás tényezővé akarja tenni a diákokat, akiknek magyar érzésű, a nemes ügyek iránt való fogékonyságától méltán sokat várhatnak iparosaink. A föl hívás egész terjedelmében így szól:

A magyar tanuló ifjúsághoz! Munkája után él a nemzet! Ha nem becsljük meg azt, ami a miénk, ha nem támogatjuk hazai termelésünket, elpusztul az ország! Minden fillér, amit szükségletünkre kiadunk, gyámoltja, előmozdítja hazánkat; de ellenünk fordul, ha idegennek adjuk. Kedves ifjak, becsüljétek meg a magyar ipart mozdítsátok elő boldogulását fileritokkal. Rendületlen hivatok a hazai iparpártolásoknak. Akármit vesztek, kérjétek, követeljétek hazai készítményt. Egyetlen fillért se adjatok ausztriai vagy külföldi készítményül áruért. Az ifjúságban buzog az erő, a ekesedés! Értékesítétek ezt a nemes tulajdonságokat a magyar ipar javára. Az ifjúság a nemzet jövője. Ehhez fordulunk, hogy segítsen a maga hatáskörében biztosítani a nemzet jövőjét. Kedves ifjak! Legyen jelszavatok: Csakis magyar készítményt vásárolunk!

Öngyilkos igazságügyi számellenőr. *Dénes* József igazságügyi számellenőr, aki a *Toldy-Ferencc* utca 14-ik szám alatt lakott, ma déiben az igazságügyi palota 4-ik emeletéről leugrott és szörnyethalt. A szerencsétlen ember reggel még rendesen bement a hivatalába, élvezte a dolgát. Kollégáival jókedvűen elbeszélgetett és senki sem vette észre rajta, hogy milyen sötét tervekben törte a fejét. Dél felé izgatott lett; egyszer csak kirohant a folyosóra és leugrott az udvar közepére, ahol holtan terült el. A mentőket hívták hozzá akik azonban már nem segíthettek rajta. Öngyilkosságának okát nem tudják, mert semmiféle írást nem hagyott hátra. Hottestét bevitték a törvényszéki orvostani intézet boncterembe.

A jósvágyu halott. Különös esetről írnak a japáni lapok. Történt ugyanis, hogy *Hakodatében*, Japán északi részének egyik városában meghalt *Kurajiro* ur a városnak egyik közbecsülésben álló polgára. Mihelyest a derék ur behunyta a szemét, a megboldogult család, megkezdte azt, ami japán családoknál ilyenkor szokás: a 14 napi semmit tevését. Ez a kifejezés külföldben nem egészen helyes, mert az ajándékok elfogadása és elhelyezése is munka elvégre. Már pedig Japánban az illemtönyvnek első paragrafusa szerint, nem tarthat társaságébbi ember címére igényt olyan férfi vagy asszony, aki valamely ismerős család tagjait — ha benne haláleset fordult elő — nem halmoz ok ajándékokkal. A *Kurajiro* család tagjait is elhalmozták. Ok pedig, hogy szintén megtegyék kötelességüket, elhatározták, hogy impozáns ha otti tort rendeznek. Minthogy pedig *Kurajiro* ur kedvencétele az angolna volt, tiszteletére ezt az eledelet tálalták fel a legnagyobb mennyiségben. A vendégek éppen azon keseregtek, hogy milyen boldog volna a megboldogult, ha ezen a fényes lakomán résztvehetett volna, mikor hirtelen kinyitott a szomszéd halottas-szoba ajtaja és *Kurajiro* ur lépett be rajta. A derék japáni polgár ugyanis tejszahalott volt csak és magához térvén, kedvenc életének illata után indult el. Ily mógon a legjobb helyre jutván, se szó, se beszéd, leguggolt és kedélyesen hozzáfogott a falatozásához. Már három órája élvezte a saját halotti torát, mikor a vendégek, nem tudván többet enni, udvarias hajlongások után eltávoztak. Minthogy *Kurajiro* ur otthon volt, nem távozhatott és nem lévén egyéb dolga, tovább falatozott. Ki tudja, mikor ebetük újra a saját halotti torán? Az ilyen alkalmakat meg kell becsülni. És *Kurajiro* annyira megbecsülte, hogy csak az utolsó angolna bekebelezése után tért nyugalmra. Reggel azután benéztek hozzá rokonai, hogy gratuláljanak neki feltámadásához. Am *Kurajiro* ur nem felelt egy kukkot sem jó kívánságaikra. Ujra meghalt, még pedig utóljára és véglegesen. Agyonette magát. A japán lapok azonban rendkívüli elismeréssel emlékeznek meg a halotti toron megnyilvánult kegyeletről és a sorok közt azt sejtetik, hogy a halottat csak azért becsátották fel egy éjszakára az alvilágból, hogy érdemei jutalmazásául, még egyszer jóllakassék kedvenc eledelével.

Öngyilkos urinő. *Ertl* *Károlyné* magánzó nő ma a *Petery*-utca 32-ik szám alatt levő lakásán revolverrel melbe lötte magát és meghalt. A szerencsétlen idegbajos volt s úgy látszik, hogy emiatt lett öngyilkos. Hottestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

Elfogott tolvajok. Tegnap ismét bő aratása volt a rendőrségnek. Egész sereg tolvaj tartóztatott le. Börtönbe került *Harmos* *Gábor* 19 éves munkáttalan csavargó, aki Ós Budavára előtt és a *Párisi* *Árház* égesénél, egy csomó zsebmészést követett el. — Letartóztatta a rendőrség *Kocsis* *József* 26 éves munkáttalan úgynököt, aki turlangos módon lovet meg egy szegény vidéki földművest. *Kocsis* az utján megszóltotta *Pácsók* *János* nagyvállaló gazdát, akiről látta, hogy teljesen idegen a fővárosban. Ajánlkozott

zalauznak. Beszélgetés közben azután megtudta, hogy négy darab százast és a fölönvesnek.

— Haj, atyafi, baj lesz azza! a pénzzel, — szólt a gazdához. — Itt Pesten gyanus, ha a szegény ember olyan nagy pénzzel jár. A rendőrök mindjárt elfogják.

A szegény gazda megijedt.

— Hát mit csináljak a pénzzel.

— No, segítsek magán, — válaszolt nagylelkűen a ravasz úgynök. — Adja ide négy darab százkoronását, majd apróra váltom.

A jámbor vidéki halálkódva adta oda a négy-száz koronát az úgynöknek aki egy ájáróházon keresztül megszöktötte a földművestől. A rendőrség azonban kinyomozta és letartóztatta. Ekkor azonban már nem volt ná a pénz. — Letartóztatta a rendőrség Molnár József 26 éves napszámot, aki Faragó Imréné takarítónőtől lopott egy ezüstéret. — Elugták Lackner Ferenc 10 éves boltiszolgát és Buck Mária kereskedősegédet, akik rendszeresen lopták a gazdájukat, Fuchs Jakab kereskedőt, akinek Vaci-körút 60. sz. alatt van az üzlete. Lackner lakásán a rendőrség egész raktárt talált a lopott holmiból.

— **Halálos lovaglás.** Horvát József lovászmester ma a kaposvárszegyeri Földeni-féle telken lévő lovalóg-pályán ugratás közben leesett a lováról s agyrázkódást szenvedett. Az újpesti Károlyi-kórházba vitték, ahol nemskora meghalt.

— **Rendőri hírek.** Dósa Zsigmond 49 éves mozdonyvezető a keleti pályaudvaron fel akart ugrani egy robogó mozdonyra, azonban leesett és a lábát törte. A Rókusban ápóják — Weiss R. za tanuló-leány tegnap szüleinek király-utca 42. számú lakásán szipruson melegített valamt. A gyorsforraló feldűit és a szerencsés leány az arcán meg a kezén veszedelmesen összeégett. Bevitték a Rókus-kórházba. — Nagy riadalom okozója volt az éjszaka Rosner Karoly munkatlan mészárossegéd. A Petőfi-utcában alaposan lerészegedve, sorra döngötte a vasredőnyöket, amikor egy rendőr megszólította és a lakására akarta kísérni, Rosner berohant a Petőfi-utca 4. számú ház udvarára, ahol revolvért rántott elő és összevissza lövöldözött. Csak nagysokára lehetett megfékezni. — **Frager** Alfréd II-k polgári iskolai tanuló ma több társával az országban környéken pajkoskodott, miközben a rakodópartról a Dunába esett A fiut egy közelben horgonyzó uszályhajó matrózai szerencsésen kimentették.

(x) **Magyar Tomassalak, 17—22% Pz Cs. 75%** porfinomságban 70% citromsav. oldhatk., legelőcsőben ajánlt **Satori Mór**, Budapest, IX., Dandár-utca 25.

A Kárpát-egyesületek közgyűlése.

Herkulesfürdő, augusztus 30.

Az **Országos Magyar Kárpát-Egyesület** ma tartotta meg **Herkulesfürdőn** az Erzsébet-magaslaton szervező közgyűlést, amelyen több külföldi tag is résztvett. A közgyűlésen az almda- és tisztavidéki „osztályok Orsován, a Kazán-szoroson keresztül, a Vaskapucsatörnán, az Adakaleb-szigeten át a Szent Koronakápolna érintésével és a vadregényes Csernavölgyen keresztül e hó 29-én érkeztek Herkulesfürdőbe. Az egyesületek mintegy ezer tagja van és most Herkulesfürdőn osztályt szervez, a Csernavölgyön összekötést létesít a hegyászó idegeneknek a Retezat-bavasra, Petroszényen és Szurdok-völgyön át Románia határáig. A közgyűlésre üdvözlőket küldöttek eddig: a Schwäbischer Alpenverein (Württemberg), a Deutsch-österreichischer Alpenverein (Innsbruck), az Österreichischer Touristen Club (Bécs), a bukaresti turistaegyesület. A közgyűlés után a résztvevők kirándulásokat tettek Erdélybe, a Markavölgybe és a kassai Rákóczi-eréklje-kiállításra.

Brassó, augusztus 30.

Az **Erdélyi Kárpát-Egyesület** közgyűlést ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg báró **Felitzsch Artur** elnök a tagok nagyszámú részvételével mellett. Báró **Felitzsch** hosszabb beszédben üdvözölte a megjelenteket.

Küzdelmes és fáradságos volt — nyomd — egyesületünknek tizenkétévi életuja, amely idő alatt bőven osztogatta a lelketlenség táborra a tövis-koszorukat és röpítette felénk mérgezett nyilait, de szerencsénkre, hazafiak és nemesen gondolkodó nagy közönségünk józansága, tagjainak lelkes és kitartó támogatása, őszintelen és lángoló hazaszerettségüknek, kötelességérzetüknek, kitűzőtt céljainak nemességének, munkásságunk tisztaságának, ügyünk igazságának nemes és erős vértje megvédte egyesületünket a sebesülésektől, s ha lassan is és nehéz küzdelemmel, de mégis tántoríthatatlanul és szilárd lépésekkel haladt kiszabott útján — kitűzőtt céljai felé. Fáradtan a nagy nehéz és hosszú küzdelemtől, elkecsereve a méltatlan támadásoktól és folytonosan mesereségesen élénk emelt gátakól és akadályoktól, de nyugodt lelkiismerettel, a hiven és becsülettel teljesített munka nemes érzetével állunk itt a tisztelt közgyűlés előtt és számolunk be sáfárkodásunkról, a reánk ruházott és elvárt kötelességek teljesítéséről.

Az elnök aztán felolvasott az egyesület alkotásairól, a kolozsvári néprejzi muzeumról, amely Mátyás király szülőházában van és az Erzsébet-zászló felavatásáról is. Egyesületünk — végzi felolvasását —

a lefolyt évben mintegy 200 új taggal szaporodott és ma már az E. K. E. nevét az egész országban egy említik, mint a magyarságnak egyik legmunkásabb társadalmi a kötését, mely céltudatosan balad előre, melynek tündöklő vezérszilaga ott ragyog a királyi trón közelében, fenséges védője személyében kinez a közgyűlés megnyitása első perében is hódolatuokat és tiszteletünket küldjük. Mai ünnepeles közgyűlésünk alkalmával jelenünk meg első ízben fölmentelt Erzsébet lobogónk alatt. Ez az első alkalom ihlessen meg bennünk, hogy lobogónk alatt dicsőült nagyszonyunk, immár védőszentünk eszméit hirdessük, reánk maradt hagyományait szolgáljuk hazafias társadalmi szervezetünkben. A béke, a szeretet, a testvériség és a kitartó munkásság azok a szent jelszavak melyek lobogónk lengéséig irányítják. Kövessük ezen irányt és egyesületünk a magyar nemzeti állam kiépítésének nehéz munkájában nagy és hasznos tényező leend.

Azután felolvasták **Wlassics Gyula** és **Darányi Ignác** miniszterek, **Schmidt Károly** országgyűlési képviselő és **Hiemesch** polgármester üdvözlőit. Azután **Zakariás** brassói ügyvéd, az EMKE brassómezei osztálya, **Sándor János** főispán a földművelésügyi miniszter, **Rambosky Jenő** miniszteri titkár a kereskedelmi miniszter, dr. **Pintér Gábor** tanfelügyelő a vallás-és közoktatásügyi miniszter, **Jekel** Frigyes alispán Brassómeze, **Alesius** tanácsos Brassó város. **Moór** az Országos Nemzeti Szövetség, **Kodesch** a Szász Kárpát-egyesület, **Fried Vilmos** a Lipótvárosi Kaszinó nevében tejezték ki üdvözlőiket.

A közgyűlés nagy lelkesedéssel elhatározta **József Agost** főherceg védnök és a magukat képviselő miniszterek üdvözlését. **Radnóti Dezső** főúrbíró tartalmas jelentését elismeréssel tudomásul vették. Elfogadták a pénztári számadásokat és a költségtérítést.

A tisztújítás során tiszteleti tagnak **Sándor János** főispánt, új alelnököknek gróf **Telesi László** és dr. **Zakariás** Jánost választották meg. A közgyűlésen a brassómezei tanítószék is testületileg jelent meg. Délben a Vigadóban 300 teretű lakoma volt. Kelemetes benyomást keltett **Lurtz, Hintz, Schmidt** szász képviselők megjelenése. Gróf **László** a királyra mondott aktuális köszöntőjével nagy hatást keltett. Báró **Felitzsch József** Agost főherceget, **Jekel** alispán a kormányt és annak megjelent képviselőit, **Zakariás** báró Felitzschot, **Sándor** főispán Brassómeze főispánját alispánját és Brassót, **Kovács** János tanár a Szász Kárpát Egyesületet, **Alesius** tanácsos a Magyar Kárpát Egyesületet, **Rombauer** főispán Brassómeze főispánját, **Förder** a brassói magyar dalárdát, **Hollós** Andor a nőket, **Tóth** Miklós karcazi polgármester a brassói EKE-t, **Zakariás** a brassói magyar polgárságot és a magyar sajtót, **Moór** Gyula a Lipótvárosi Kaszinót és **Papp Géza** képviselő a szászok hazafias érzeit méltatva, Brassó szászajku polgárságát éllette. **Dombrádi Nagy Gyula** csendőrezredes a Brassóban felállított csendőrkörület hivatását fejtegette. Végül báró **Felitzsch** a szász képviselőket éllette, kívánva, hogy a csekély választófal, mely őket a magyarságtól még elválasztja, mihamar dőljön le, **Fried Vilmos** a báró Bánffy élteztését köszöni. Délután a társaság kirándult **Hosszufaluba**.

A katasztrófa után.

Budapest, augusztus 30.

A leégett Párisi Nagy Áruház kerepesi-uti oldaljának alsó részén szombatról vasárnapra virradó éjszaka egészen felépitették az állványokat, úgy, hogy vasárnap reggel a közúti villamos vasut második vágányát is átadhatták a forgalomnak s most már semmi akadályja sincs a forgalomnak. A munkások vasárnap is egész nap dolgoztak s néhány nap alatt elkészülnek a Klauzál-utcai oldal és az épület befejezése is az állványok felállításával és akkor minden veszedelem nélkül meg lehet tartani a helyszíni szemlét. Vasárnap egész nap rengeteg ember zarándokolt a rommá égett épülethez a fővárosi külvárosából.

A Rókus kórház főorvosához, **Müller Kálmán** miniszteri tanácsoshoz ma reggel, **József Agost** főherceg megbízásából, kamarai elsőjárója, gróf **Szapáry József** őszák koronát küldött a tüzkatasztrófa szerencsétlen áldozatainak. A Rókus betegeinek állapota napról-napra javul.

A fővárosi kereskedelmi alkalmazottak ma két helyen is tartottak gyűlést, amelyre közvetlen okot a Párisi Áruház katasztrófa szolgáltatott.

Az egyik gyűlést a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete rendezte, amelyen egyhangúlag elfogadták **Zerkovits** Emil elnök alábbi határozati javaslatát.

Mélyen megrendülve a Párisi Áruházart ért rettenetes katasztrófa fölött, igaz részvétellel osztozunk

azok fájdalmában, kiket a legsúlyosabb gyász ért. A hozzánk legközelebb állók u. m. **Reichner Simon** derék kartársunk, **Blankenberg Géza** főreviséinknek lelkes munkása és **Blonberger J. H.** főnökünk emlékét jegyzőkönyvben öröktíki meg és igaz szeretettel kívánjuk súlyosan sebesült kartársainkunk melletti teljes fölépülést. Állás nélkül, kenyéretl aggódó kartársainkunk baráti készségei ajánljuk föl kartársi segítségünket nehéz helyzetükben. Az önteláldozó buzgósággal működött mentőnek rendőröknek, rendőri tisztviselőknél és katonáknak pedig szívből eredő köszönetünket tolmácsoljuk.

Elvárjuk, hogy a katasztrófa tanulságait arra készítik az államháztaló illetékes tényezőit, hogy megvalósítva évek hosszú sora óta hangoztatott kívánásainkat, sürzősen intézkedik aziránt, hogy a földművelési szabályozásról szóló, már három éve készen tekvő törvényjavaslat, a balesetbiztosításról, a rokkantság és aggkor esetére való kiterjedő biztosításról ugyancsak a munkaidő szabályozásáról szóló törvényjavaslatokkal együtt melletti a törvényhozás elé kerüljön. hogy azoknak törvényre való emelésével végre elég tettelessé azoknak az ember és gazdasági szempontból egyaránt legnagyobb fontossággal bíró követelményeinek, melyek teljesítését mindaddig eredménytelenül hangoztaták és amelyek megvalósításával kerülhet csak el, hogy az alkalmazottak osztálya mentesítve legyen az emésztő gondok örökös aggodalmától. Egyben sürzősen kérjük az összes üzletkező megválasztását az életbiztosítási szempontjából és ezt a vizsgálatot egy, az ipartelektörvényi intézményhez hasonló intézménynek állandóítani kérjük.

Azután még **Kendel Miksa** a leégett áruház volt alkalmazottja kartársai nevében köszönetet mondott az egyesület vezetőségének a gyors segélyért, az ország minden részéről és a külföldről beérkezett rengeteg részvénytulajdonos bejelentésével a nagygyűlés véget ért.

A másik gyűlés ugyancsak délelőtt a vároilgöti Reklámoksterben folyt le a szocialista-vezérek részvételével mellett. A gyűlésen **Deutsch Jenő** elnökölt és **Gárdos** Mariska volt a jegyző.

Kovács Lajos szölt elsőnek a napirend első tárgyához: a **Párisi Áruház katasztrófájához**: Azt hangoztatta, hogy a nép itélőszéke előtt vádlottak mindazok akik a szerencsétlenség előidézésében bűnösök, vádlók pedig a szerencsétlenül jártak tetemei s mindazok, akik megsérültek vagy kényerüket vesztették a szerencsétlenség folytán. Utal arra, hogy a szerencsétlenséget előre lehetett látni, hiszen **Gárdos** Mariska e hó 9-én a **Plastcon** vendéglőben megtartott gyűlésen **egérnyogónak** nevezte az üzletet, amelyben tüvezés esetén sok ember okvetlen el fog pusztulni, s ez most, de is következett. Bűnösök itt a fővárosi tanács, a rendőrség és a tüzoltóság egyaránt. Elítéli azokat, akik a szerencsétlenül jártak fölsegélyezés reklámjának használatát fel s jötkönyvságukat dicsérték. De alkalmazottaikkal a legembertelenebb módon bántak. Az ilyen esetek mindaddig el nem kerülhetők, amíg a munkások képviselői is nem érvényesíthetik szavukat mindenütt ahol róluk határoznak.

Felolvassa azután a határozati javaslatot, amelyben részvétüket tejezik ki az áldozatok hátramaradtjai iránt s kimondják hogy a katasztrófa a kapitalista termelési rendszer bűnös kápiszságának következménye, amelyet a hatóságok könnyen elbárhíthattak volna. Elítéli a javaslat a fővárosi klkkuralmat és korrupciót.

A kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyait szabályozó törvény létesítése iránt országos mozgalmat kell indítani, mert csak e törvény hiánya tette szükségessé, hogy a munkájukat elvesztett kereskedelmi alkalmazottakon lealázó kéregetéssel kell segíteni. A gyűlés megbizta a kereskedelmi alkalmazottak szak-egyletét, hogy a törvény érdekében memorandumot intézzen a parlamenthez. Ugyancsak a szak-egyletet megbizta a gyűlés, hogy a belügyminisztérium figyelmét hívja fel közegészségi és közbiztonsági szempontból a budapesti áruházakra.

Kimondja végül a határozati javaslat hogy csak a szocialdemokrata alapon megindult szervezkedéssel lehet a természetellenes állapotokon segíteni, s felhívja a kereskedelmi alkalmazottakat, hogy a szak-egylethez csatlakozzanak.

Zajos tapsall fogadták a határozati javaslatot és egyhangúlag elfogadták.

A bécsi, tescheni s miskolci szaktársak üdvözlő táviratainak felolvasása után **Welter** Jakob megismertette a szocialdemokratapárti céljait s felhívta a kereskedelmi alkalmazottakat hogy a pártot az ő érdekében is kifejlett működésében támogassa. Végül **Preyer Sándor** tartott nagy tetszéssel fogadott beszédet, azután a gyűlést bezárták.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

Nyitlér.

Gyógyintézet testgyógyászati sebészet számára.

Dr. A. WITTEK, Graz, Merangasse 26.

Telefon 594.

Gyógykezelés hátgerinc és végtagok görbülésé, szigorított és lúdtalp, valamint az ízületi lokok minden fajtáját stb. Saját műtérben Hosszlag-téle cserettek és készülékek számára. Prospektus ingyen.

Étvágytalanság, emésztési zavarok

A legközelebb elmulasztott „Tempelforrás” időközi ivása által. Régebbi vagy chronicus bajoknál „Styriaforrás” (örösebb) használandó.

Nagybani raktár Magyarországi részére: Hoffmann József Budapest, Báthory-utca 8.

Az e rovat alatt közlőtelnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.

MŰVÉSZET

□ Műkiállítás Kolozsvárott. Kolozsvárról táviratozók: Ma délelőtt nyitották meg az Erdélyrészi Szépművészeti Társaság képzőművészeti kiállítását a sétányi csarnokban. Ot kázas terem tele áll boscos művészi termékekkel: előkelő fővárosi s kolozsvári művészek s sokat ígérő, új talentumok; amaőr-festők értékes munkáival. A főbejáróval szemközti levő első teremben a szoborművek találtak elhelyezést. A tárlaton megjelent szobrászok Szeszák Ferenc, Dancs József, Róna József, Andrejka művei láthatók itt. Az emeleten négy gazdag termet töltenek meg a festőművészek szebbnél-szebb munkái, melyeket nagy előrelátással, váasztékos izléssel rendeztek el. Ujházy Ferenc, Tasy Antal, Thury Gyula, Pap Gábor, Gyársz Jeno, Ach Ferenc, Bucsk Hermina és Bossnay képi vannak itt kiállítva. Az amatőrök csoportjában Felseggy Jolán, továbbá Benelát J. Máriának munkái láthatók. Az ugynevezett „szent termet” jobbra homoly, mélytartalmu képek töltik meg. — Képviseleve vannak még sikerült művekkel: Tepp, Madarász Viktor, Kimmach, Nagy Zsigmond, Tolnay, Thury Gyula, Baditz Ottó, Tölgyesi, Hány Gyula, Bosznay, Veress Endre, Vajda Zsigmond, Knopp Imre, Bihari, Horthy, Grünwald és még sokan.

SPORT

• A baden-badeni versenyek. Ma ért véget a baden-badeni nemzetközi meeting. A mai utolsó napnak három jelentősebb futama volt s mind a hármat a franciák nyerték meg. A mi lovaink közül Prima és Teraskier futott ma. Prima harmadik lett, Teraskier pedig helyezetlen. A részletes eredmények ezek voltak:

Prinz Hermann Memorial. Díj 16.000 márká. Távolság 2000 méter. Mons. Eprussi Alençon's (Stern)

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(15)

— Az ily hasonlóság természetesen egymagában véve még nem jelent semmit. De sejtésekre vezethet, amelyek behatóbb vizsgálat után igazolhatnák bizonyulnának végül fölírhatnák a titkot.

— Jól van. Az eset a következő: Lord Beachville és nővére, lady Harriet Lonsdale úgy találják, hogy leánya csodálatosan hasonlít egy unokanővérükhöz, aki már tizenhét évvel ezelőtt meghalt. Lady Harriet budoárjában megrvan ez unokanővérük életnagyságú arcképe és meg kell mondanunk, hogy ez a kép szakasztott mása Aliceak. Ha leányom ült volna e képhez, nem volna oly megszólalásig hü.

— Férfijnél volt ez az unokanővérük?
— Igen, a férje Franciaországban egy vasuti szerencsétlenség alkalmával életét vesztette és a nő hat hóval később Flórencben meghalt.

— Voltak gyermekei?

— Csak egy kis leánya, aki egy nappal anyja halála előtt hunyt el másfél éves korában.

— Tudja-e a halálesetek dátumait?

— Igen. Anya és gyermeke ugyanazon év április havában hunytak el, amelyben a nő Alice-szal New-Yorkba jött.

— Ez körülbelül egy hónappal előbb történt, mert, ha jó emlékszem, azok májusban szálltak partra.

— Nagyon helyes.

— Szólt-e arról lord Beachvillenek? Tudja-e azt, hogy Alice fogadott leánya önének?

— Nem tudja.

első, Eccola második, Miquel I. harmadik, azután Champ de Mars, Goldoni és Prinz Hamlet. Totalizátor: 10: 25. Helyrefogadások: I. 20: 28 és II. 20: 28.

Grosse Badener Handicap steeple chase. Díj 25 000 márká. Távolság 6000 méter. Mons. Lientar Killarne (Wright) első, Rucheron második, Priua harmadik. Azután Dorion, Hndoo Queen és Pavolin. Totalizátor: 10: 15. Helyrefogadások: I. 50: 32, II. 50: 26.

Fremersberg Hürden Handicap. Díj 800 márká. Távó sag 3000 méter. Mons. Lientar El Pato Realja első Hildburg második, Alarri harmadik. Azután Rob Roy, Teraskier és Blauer Montag. Totalizátor: 10: 71. Helyrefogadások: I. 20: 64, II. 20: 44.

A Királyné-díj.

— Budapesti löversenyek. Tizedik nap. —

Budapest, augusztus 30.

A haldokló nyári meeting utolsó attrakciója, az 50000 koronás Erzsébet királyné-díj ma zajlott le. Kiéno lovat nyergeltek fel érte s első igen könnyen Mr. Lincoln lova, Vig lett Nunquam dormio és Lono modo előtt, míg az erősen favorizált Vigiány letört. Különbben pedig az egyes utamak favoritok és outsiderok váltakozó győzelmével végződtek s a nyeretlen kétévcs versenyben Lagosta, Dulcinea és Maritima fej feje mellett győnyörű finisht vívott, melyből végre is Spencer Lagostával ért elsőnek célhoz. Az utolsó futamban holverseny volt Mayor és Aristides között. Részletes eredmény:

I. Eladóverseny. Díj 2000 Távolság 2000 méter. Losszozy Gy. Kegeuoe (Neumann) első, Sobri (Lovász) második. Faurage (Fürst) harmadik, azután Iionka, Ladon, Serenade, Hans Heiling, György lova, Gedacht. Totalizátor: 10: 138. Helyrefogadások: I. 50: 184, II. 50: 274, III. 50: 114.

II. I. oszt. előadóverseny. Díj 4000 korona. Távolság 1800 méter. Pechy Andor Barbar:ssa II.-e (Taral) első, Akárhogy (Adams) második. Retour (C eminson) harmadik, azután Marco Polo, Tannhäuser, Töppörtyü. Totalizátor: 10: 20. Helyrefogadások: I. 50: 70, II. 50: 82.

III. Erzsébet királyné-díj. Tízteletdíj 4000 korona értékben és 20000 korona az elsőnek, 10000 korona a másodiknak, 3000 korona a harmadiknak. Mr. Lincoln Vig-e (Adams) első, Nunquam dormio (Barker) második Bono modo (Taral) harmadik, azután Pompás, Vigiány Kiss me. Javorina, Viking, Türelmes. Totalizátor: 10: 67. Helyrefogadások: I. 50: 90, II. 50: 94, III. 50: 98.

IV. Nyeretlen kétévcs díja. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Andrassy G. Lagosta a (Spencer) első, Dulcinea (Taral) második, Mar:ma (Barker) harmadik. Azután: My Box, Veruda Pajtás, Alámor. Santa-Lucia, Csiriz. Blue Sea, Dongó, Bábolna. Per Bene, Katona, Conamore. Totalizátor: 10: 40. Helyrefogadások: I. 50: 74, II. 50: 130, és III. 50: 74.

V. Kétévcs eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Luczenoacher M. Caudry-ja (Jedliska) első, Fogoly (Bonta) második. Etzei (Smejda) harmadik. Azután: Szomjas Bogár, Liqueite, Prognose. Matador, Tyraun, Monna Vanna, Aidozat, Fameant. Totalizátor: 10: 104. Helyrefogadások: I. 50: 128, II. 50: 86, III. 50: 76.

— Megmondja majd neki?
— Mi az ő véleménye?
— Nem látom be, hogy ez most használna valamit.

— Örökölhetett volna-e valaha lord Beachville unokanővérenek gyermeke?

— Igen. Ha életben maradt volna, nagy vagyon szálít volna rá.

— Kéi most ez a vagyon?

— A gyermek atyjának fivérééi.

— Hol volt ez az ur, amikor anya és gyermeke meghaltak?

— Velük volt Flórencben.

— Sajátságos, gyanus találkozás! — Házass ember volt a gyermek apjának fivére.

— Nem volt.

— Hogy hívták az apát és fivérét?

— Az apa Frank Harden, fivéro John Harden.

— Voltak még más rokonok is jelen az anya halálánál?

— Nem hiszem.

— Nagyon jól ismerem az emberi természetet és éppen azért sajnálatomra, nem bízom annyira embertársaimban, hogy közömbösnek látszanék előttem az a körülmény, hogy a nő egyetlen kísérője és halálának egyetlen szemtanúja volt egy férfi, akiro az anya és gyermekének halála folytán nagy vagyonnak kellett szállnia. És még egy kérdést. Találkozott-e már ez a John Harden az ön fogadott leányával?

— Igen. És rendkívül különös viselkedése, melyet az első találkozáskor tanusított, amikor Leonard asszony tegnap bemutatta őt leányomnak, feltűnt, nekem is, a feleségemnek is, lady Feathamnak is.

— Leonard asszony mutatta be őt? Hogy ismerkedtek ezek meg?

— John Harden felesége régi barátinje Leonard asszonynak. Nála is lakott egy darabig Leonard asszony, mielőtt lady Featham házába költözött.

— Azon csodálkozom, hogy köthet is Leo-

VI. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Távolság 1100 méter. Ger. Telek I. Jövőre-je (Slack) első, Dalader (Taral) második, No-good (Spencer) harmadik. Azután Bonanra, Gyömbér, Takarós, Babatündér, Porwein Gigi, Frag'nicht Gyöngyvirag. Totalizátor: 10: 44. Helyrefogadások: I. 20: 86, II. 50: 128 III. 50: 86.

VII. Erdő-díj. Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. Somosi ménes Aristides (Marunkovics) és baró Sprnger G. Mayorja (Taral) holversenyben elsők. Limonádé (Holmes) harmadik. Azután: Hozi. Totalizátor: 10: 7 (Aristides) 10: 16 (Mayor). Helyrefogadások: 50: 54 (Aristides) és 50: 56 (Mayor).

TÁVIRATOK

Tréviso augusztus 30. Viktor Emanuel király báró Steininger altábornagynak a Mauritius s Lazarus-rend nagykeresztjét adományozta. Báró Steininger visszautazott Budapestre.

Pétóvár, augusztus 30. Tegnap a cár és cárné, az özvegy császárné és a trónörökös jelenlétében vizreboosatóták az Alexandra császári yachtot és a Slava páncéloshajót. A cár tegnap megszemlélt egy 12 emberre számított tenger alatt járó hajót, amelyet oroszok konstruáltak.

Páris, augusztus 30. Mint a Libre Parole jelenti Sedanból, ott Giovannielli tábornok, a legőbb haditanács volt tag a, meghalt.

Belgrad, augusztus 30. A tramway-forgalom még mindig teljesen szünel.

A beteg szász király.

Bréda, augusztus 30. A király állapotában, aki éjjel erős izadással ment át, lényeges javulás állott be. H-lnap a király a kastélyban meghalgatja a miniszterek előterjesztéseit.

Loubet Rómában.

Páris, augusztus 30. Az Epoque azt mondja, hogy megbízható oldalról arról értesült, hogy Loubet elnök jövő év február végén utazik Rómába. Kétségtelen, hogy a pápa fogadni fogja az elnököt.

Versengés a széló Keleten.

Fétóvár, augusztus 30. Az orosz távirati ügynökség jelenti: Port-Arthurból e hó 26-áról: Japáni jelentések szerint a kínai császár jóváhagyta az Anglia és Khina közt létrejött kereskedelmi szerződést. A japánok a Jancsekiangon jelentékenyen kiterjesztették a hajózást és komolyan fenyegetik az angol érdekeket. Az érdekek összeütközése gyöngíti az angol-japán szövetséget. Koreában fokozódik az elégtelenség a nép és a hivatalnokok körében. A koreai kormány a japán konzultól felvilágosítást kért, hogy mily arányban áll a Koreában forgalomban lévő papírpénz a tényleges banktőkével. Kínai jelentések szerint Huangsi tartományban néhány város

nard asszony oly benső barátságot ezzel a laddal.

— Lady Featham régi barátinje a családnak.

— Csodálatos, hogy akadnak gazdó amerikai nők, akik mintán a mindenható dollár segítségével kiemelkednek a sötétségből átvitorlázván Anzliába, itt a legelőkelőbb angol családokban rokonokat és ömerősöket találnak. De térjünk vissza az ön leányához. Nem tanácsolnám önének, hogy már most beavassa lord Beachville-t a titokba. Ha rá akar akadni a nyomra, amelyet talán már meg is találunk, akkor ez könnyebben és biztosabban elérhető az ő közreműködése nélkül. Azonkívül lehetséges az is, hogy ön, meggyőződve a valóságról, nem akarja tovább nyomozni a dolgot, hanem inkább elejtené az egész ügyet, hogy minden úgy maradjon, ahogy most van. Ha azonban ön idegeneket is bevonna bizalmába, ezek fogják kényszeríteni, hogy most már a dolog végére járjon, pedig ön már vissza szeretne lépni.

— Teljesen az ön véleményén vagyok. Legjobb, ha mindent önére bízok. Ami a költségeket illeti, minden összeget rendelkezésére bocsátok.

— Helyes. Nyomozni fogok. De nem szabad elsielni a dolgot és alkalmasint jó idő eltelik, míg konkrét eredményről beszámolhatok.

— Azt hittem, hogy ön teljesen vissza akar vonulni az üzletből.

— Igaz, de ez az eset kivétel. Önnél van a levél, amelyről az imént beszélt?

— Azt hiszem, hogy iratim közt van.

— Nagyon jól van. Hagyja most egyelőre ott. Megkísérem, nem tudnám-e megszerezni ennek a Harden urnak kezelését, hogy összehasonlíthassam a levéllel. A közben pedig iparkodjék barátságos kötni Hardennel. Mennél bensőbb lesz érintkezésük, annál jobb.

— Helyes. Alkalmasint gyakran láthatom majd őt.

A két ur még egy darabig elbeszélgetett Alice gyermekkoráról és aztán elváltak.

(Folytatása következik.)

főlkélok kezébe jutott. A főlkelés új területekre terjed.

Zászlószentelés.

Berlin, augusztus 30. Ma délben a Zeughausban a császári pár, a sász-weimari nagyherceg és neje, Koburg herceg, Waldeck-Pirmont herceg és más itt időző lejedelmi személyek, hercegek és hercegnők jelenléteben ünnepiesen folyt le a 4. és 11. hadtest új zászlóinak és jelvényeinek felszentelése és a szögbeverés.

KÖZGAZDASÁG

A cukoradó-törvények végrehajtása. A hivatalos lap mai száma leközi a nagyterjedelmű pénzügyminiszteri utasítást a cukoradóra vonatkozó törvényes rendelkezések végrehajtása tárgyában. A kiadott rendelkezések az adómentes szörp meghatározását, a közlekedési vállalatok segédkezelését, a gyártépeket, a lefelfelvételeit, a készletfelvételt, a szállítást illetik. E végrehajtási utasítás határozatai 1903. évi szeptember hó 1-én lépnek életbe; ezzel egyidejűleg a cukor adóztatására vonatkozó azok a határozatok, amelyek ez utasításban mint fenntartott határozatok fel nem említettek, hatályon kívül helyeztetnek.

A tanonckiallítás. A városi iskolák munkakiallítás ma, vasárnap a kedvezően időjárás dacára tömeges látogatottságnak örvendett. Már a déli órákig 2800 fizető látogató érkezett, ezek közül tanonck és segítők a látóvárosból és a vidéki csoportokban is százzal jöttek. Nagy élénkség uralkodik főleg a vendéglősök szakirányú tanonckiallítás kiállításában. A kiállításnak ezt az osztályát igen nagy és előkelő látogatóközönség látogatta, amely az újvatu területeket tanulmányozza. — Nagy érdeklődést keltett az orosházi Ferenc József tanonckiallítás tagjainak csoportja, mely az orosházi pogári iskola igazgatójának vezetésével a zászlóval, egyenruhában vonult az Iparcsarnok elé. Itt a csoportot Theodor Endre zsűribizottsági elnök és dr. Kovács Gyula igazgató és mintegy 100 tanonckiallító fogadta lelkes élénkséggel. A budapesti kártársak az érkezőkhez csatlakoztak úgy hogy minden orosházi tanonck mellett egy budapesti szakárs szegődött kalauznak. Az orosháziak úgy módok három óra alatt igen alaposan tanulmányozták a kiállítást. A kiállító bontességek villáslámpával kedveskedtek, melyhez a kobányai polgári serfőző alkalmi szolgálatát az itali szolgálatiattak. A kereskedelmi muzeumból a csoport a technológiai iparmuzeumba ment folytatni tanulmányait, ahol Mező Bertalan tanár behatóan magyarásta a gépkiallítás-szakkabell munkagépkeket. Az iparművészeti muzeumban Hamay tanár fogadta a tanonckokat, és kimerítő magyarázatokkal szolgált nekik. A délután folyamán az orosháziak az orosházhoz és a látóváros egyéb középületeit tekintették meg. Ebédre Dechster Béla, vacsorára pedig Felmann Ferenc látta vendégül a kirándulókat. — A zsűribizottság a tárgyak megbirrását befejezte és a csoportok a terjedelmes biralmi jegyzőkönyvet jóváhagyás végett a hét vége felé ter-

jesztik a zsűri plénuma elé, melynek határozatait jelentősből már szeptember 6-án fogják a jutalmazott tárgyakon felülmenni. A versenyelölés szintén szeptember 6-án lesz délután 1/3 órával kezdve.

Vásárcsarnok. (Vámos és Bruszt hatsági közvetítői üzleti jelentése.) Előnk és mozzalmas üzletmenetről szóbat mai jelentésünk, a hozatalok nagyok és a vételkudv is kielőgt. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet. Husfélék: Vidéki marnahus eleje 80-86, hatulja 86-104 korona mm.-ként. Ötöt bor uk bőben hosszan mérve súlylevonás nélkül 80-100 fillérel voltak a forgalomban. Szalonnás szorb sertéséket 103-112 fillérel adtuk el kilonként. Tojásban kielőgt hozatalok és megfelelő vételkudv mellett változatlanul jó az üzlet és I. rendű friss tolt árú 63-65 kor., gyengébb minőségű 61-62 kor., apadt 54-58 koronát jegyzett eredeti lánként. Tejtermékek: I. r. szűvetkezeti teavaj 2-220, jó iriss lőzvaj 160-169, tehéntúró 10-12 fillér kilonként. Vágott baromfi: vágott ludak ára a meggyobbodott hozatal folytán csökkent és ma I. rendű szepben tisztán kezelt hizott ludak kilója 120-124 fillérel kelt el minőség szerint. Előbaromfiában kielőgt az üzlet és ma rántani való osírka 120-150, sütnivaló 140-180, szorb 140-180, lyuk 220-260, szorb 160-220, kaosa 280-320, lud 4-5.50, szorb 380-430 koronát jegyzett páronként, minőség szerint. Gyümölcsjelek: szőlőben a torlódas egyre tart, az árak változatlanul nyomottak. Ma máden 20-24, oportó 20-24, chasselas 30-40 fillért jegyzett kilonként minőség szerint. Magvaváló szilva hazai 10-12, hibás 7-8, szorb 10-14, ringló sárja 8-10, Kálmán-körte 18-24, oszárkürte 36-40, szorb 14-16 fillérel volt a forgalomban minőség szerint. Vadfélék: nyul darabja 3-3.40, fogoly 1.40-1.60, fácán 6.-8.- korona páronként. Óz 40, szarvas 60-70 fillér kilonként.

Vetőmagvak. (Mauher Ödön tudósítása.) A múlt heti tartásban szép meleg időjárás némi befolyással volt a magüzletre, amennyiben az őszl vetőmagvak közül homok búkköny, ősi borsó és búkköny jobban kerestettek. Jánosnapi rozs és egyéb ősi gabonafajok iránt is meglehetősen érdeklődtek, míg ellenben káposztarépében csak gyengén, vöröshereben pedig egyáltalán alig volt üzlet. Vörösheregam terméstudósításai az ország több részéről kedvezően szólnak de vétele még nem igen történt, amennyiben egyrészt még készsúr felett nem igen rendelkeznek a termelők, másrészt azonban a vevők is tartózkodnak a korai vásárlásoktól. Lucerna-gam. Oszar-szágból már érkeznek ajánlatok ideit természet magból, az árkvételés nem volna magas, de az eddigi minták után kéve, a minőség nem kelt vételkudv. Fehér heremag Csehországból még mindig oly tulmagas aron kínálta, hogy ennek következtében üzlet nem jött létre. Fenyőmag. Különböző angol perle a legutóbbi Angolországból beérkezett jelentések szerint minőségileg jó termést adtak, nem így azonban mennyiségileg, mivel az erős szelek és esőzések a már érett magban nagy kárt okoztak.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

F. M. Polvan. Ipari szaktanfolyammal kapcsolatos népiskolában (Alsó-Mecenzét, Huszt, Kézdi-Vasárhely,

Nyarád-Szereda és Zay-Ugrócz) a hat elme vagy két középiskolát végzett tanulókat veszik föl. — Hú. K6-telesek zárva tartani, de joga van a dohányszerűsítést is beszűntetni. A bábaképző-tanfolyam igazgatósága VIII., R3kk Szilárd-utca 33. szám alatt van, innét megírják kívánata a tudnivalókat. Új eselőknyvet kell váltania. — S. Helyesbe bevárni az ismeretségi további folyamatait. Egy-két hónap múlva teheti meg a második látogatást, de lehet előbb is. — S. D. A nemzeti követelésekre ez is beletartozik.

Pénzkölcsön

sorajegyekre és értékpapírokra majdnem a teljes árfolyamig. Zárólagban levő sorajegyek Állam kiváltatnak és azokra nagyobb és olcsóbb előleget adok vagy átveszem a sorajegyeket a napi áron — mint a hitelapokban jegyzve — és a tulajdonos igazságon sorajegyeket visszaveteltől tölem apró részlettel.

Tözsdei megbízások teljesítése. Információk beszerzése. Oszálysorajegyek elárúsítása. Ifj. Schön Armin bankháza Budapest, eskák Erzsébet-körút 48. szám alatt. Kérem a címre különösen figyelm.

A KRONDORFI A LEGJOBB NYALKAOLDÓ GYÓGYVIZ

Napirend.

Naplár: Hétfő, augusztus 31. — Római-katholikus: Rajmund. — Protestáns: Rajmund. — Görög-orosz: (augusztus 18.) Florusz. — Zsidó: Elul 8. — Nap kél: 6 óra 2 perckor. — Nyugszik: 6 óra 25 perckor. — Hold kél: 2 óra 20 perckor déután. — Nyugszik: 11 óra 44 perckor éjjel. A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Muzzeum. Álat- és ásványtár. Nyitva van délelőtt 9 óráttól délután 1 óráig. Közelekedni Muzzeum a Városligetben nyitva d. e. 9 óráttól 12 óráig és délután 2 óráttól este 6 óráig. Az Állatkörmű Goethe-szobája nyitva délelőtti 10-12-g. Nyitva van kényvtárak zárva vannak. Szittasban Árvatál kényvtára és terleppgyűjteménye délelőtt 10-1 óráig. Budapesti tanonck és segédmunka-kiallítás a Városligeti Iparcsarnokban, nyitva reggel délelőtt 9 óráttól este 6 óráig. Beléppődj 20 fillér. A fődáros kényvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, kőznapokon délelőtt 9-12-g, vasár- és ünneppapokon 9-12-g. A kereskedelmi és iparhámará kővővtára (Szeremere-utca 6. sz.) nyitva minden hétkőznapp fél 10-től fél 3-ig. Menetleppődjel hétkőznapi a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 óráttól este 6-g. Egyetemti füveskert az Üllői-uton délelőtt 7 óráttól 12 óráig és d. u. 3 óráttól 8 óráig. Az aquminiás dsatások és muzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. Ó-Buda, Kulső-Szent-Endrei-ut. Helyierdeklő vasut a Pálffy-térll. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Beléppődj 60 fillér.

Fürdő- és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárok Budapestről (déli vasuti pályaudvar).

Abbazia (Pragerhofon 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 reggel, 8:00 este. Abbazia-Mattiglle érk. 9:37 este, 9:17 d. e. Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 109.10 K., II. oszt. 77.90 K., III. 49.50 K. Arco (Pragerhof-Marburg-Morin 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 reggel 8:00 este. Arco érk. 9:50 d. e., 10:39 este. Menetérti jegyek Romi állomásig 30 napig érvényesek*) gyorsvonatokra: I. oszt. 140.20 K., II. oszt. 101.- K. III. oszt. 64.70 K. Auenhof (Pragerhofon 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 reggel, 8:00 este, 10:00 este. Velden állomásig, gyorsvonatokra: I. oszt. 83.10 K., II. oszt. 58.10 K., III. oszt. 36.80 K. Balaton-Földvár Budapest d. v. ind. 5:50 reggel, 6:30 reggel, 8:00 d. e. 2:00 d. u. 5:25 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Balaton-Földvár érk. 8:52 d. e., 11:04 d. e., 10:30 d. u., 6:10 d. u. 8:16 este, 10:32 este, 1:42 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. o. 21.60 K., II. o. 14.40 K., III. oszt. 8.70 K. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 15.40 K., II. oszt. 10.30 K., III. oszt. 6.50 K. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végé g, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek. Balaton-Fűred Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 d. e., 2:00 d. u. 5:25 d. u., 10:10 d. e., 5:37 d. u. 7:48 este, 10:11 este, 1:17 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.00 K., II. oszt. 12.70 K., III. oszt. 7.60 K. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 13.50 K., II. oszt. 9.00 K., III. oszt. 5.60 K. Siófóig és vissza. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek. Brennerbad Pragerhof-Franzensteden 4t. Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Brennerbad érk. 5:28 regg., 3:01 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 132.- K., II. oszt. 94.80 K., III. oszt. 60.70 K. N.-Kanizsa-Barsonc 4t, Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 10:00 este, érk. 8:53 este, 12:09 d. u. Személyvonati menetjegyek Barcsig: I. oszt. 25.20 K., II. o. 16.80 K., III. oszt. 10.80 K. Barcsórt 30 napig érvényes menetérti jegyek: I. oszt. 13.- K., II. oszt. 9.- K., III. oszt. 6.- K. Fonyód-fűrdőtelep Budapest, d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 reggel, 2:00 d. u. 5:25 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Fonyód-fűrdőtelep érk. 9:37 d. e., 11:53 d. e., 10:58 d. e., 7:03 este, 9:03 este, 11:00 éjjel, 2:25 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 27.20 K., II. oszt. 18.- K., III. oszt. 10.80 K. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.20 K., II. oszt. 12.90 K., III. oszt. 8.10 K. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek. Gleichenberg Pragerhofon 4t Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Purkla érk. 8:00 este, 8:18 d. e., 3:00 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek Spieffeld állomásig, gyorsvonatokra: I. oszt. 60.20 K., II. oszt. 41.20 K., III. oszt. 25.60 K. Gossensass Pragerhof-Franzensteden 4t Budapest d. v. ind. 8:00 reggel, 8:00 este. Gossensass érk. 4:49 regg., 2:33 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek: *) Gyorsvonat: I. oszt. 129.00 K., II. oszt. 88.70 K., III. oszt. 56.80 K. Görz (Pragerhofon 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Görz érk. 10:00 este, 10:07 d. e., 6:51 este. 30 napig érvényes menetérti jegyek Gyorsvonat: I. oszt. 109.10 K., II. oszt. 77.90 K., III. oszt. 49.50 K. Héviz Budapest d. v. ind. 8:50 reggel, 8:00 regg., 2:00 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Keszthely érk. 1:00 d. u., 11:45 d. e., 8:10 este, 12:00 éjjel, 3:40 reggel. Menetérti jegyek Keszthelyig: Gyorsvonat: I. oszt. 34.80 K., II. oszt. 23.- K., III. oszt. 14.- K. Személyvonat: I. oszt. 25.50 K., II. oszt. 16.80 K., III. oszt. 10.60 K. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek. Lipik (Nagy-Kanizsa-Barsonc 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 10:00 este. Lipik érk. 10:18 este, 3:34 d. u. Személyvonatu menetjegyek Barcsig: I. oszt. 25.20 K., II.

oszt. 16.80 K., III. oszt. 10.80 K. Barcsórt 30 napig érvényes menetérti jegyek I. oszt. 15.00 K., II. oszt. 10.00 K., III. 7.00 K. Meran (Pragerhofon 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Érk. 7:51 regg., 3:19 d. u. Bozen-Gries állomásig 30 napig érvényes*) menetérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 132 K., II. oszt. 94.80 K., III. oszt. 60.70 K. Pörtlshach a/S. (Pragerhofon 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Érk. 7:31 este, 6:35 regg., 1:50 d. u. 30 napig érvényes*) menetérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 83.10 K., II. oszt. 58.10 K., III. oszt. 36.80 K. Rohitsch (Pragerhofon 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Érk. 3:09 d. u., 8:33 este, 3:34 regg., 9:01 d. e. 30 napig érvényes menetérti jegyek Pörtlshach állomásig: Gyorsvonat: I. oszt. 61.90 K., II. oszt. 42.50 K., III. oszt. 26.40 K. Rómerbad (Pragerhofon 4t) Brápest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Rómerbad, érk. 4:11 d. u. 10:02 este, 4:33 regg., 10:31 d. e., 30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 70.- K., II. oszt. 48.60 K., III. oszt. 30.40 K. Savanyukút (Kanizsa 4t) Budapest d. v. ind. 6:50 regg., 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Savanyukút érk. 7:24 este, 3:57 d. u., 6:48 regg., 8:03. d. e. Személyvonati jegyek: I. oszt. 28.80 K., II. oszt. 19.20 K., III. oszt. 12.- K. Semmering (Kanizsa-Pragerhofon 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Semmering, érk. 6:47 este, 2:40 éjjel, 7:07 regg., 4:36 d. u. Gyorsvonati menetérti jegyek 30 napig érvényesek: I. oszt. 79.80 K., II. oszt. 55.90 K., III. oszt. 35.20 K. Siofok Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 regg., 2:00 d. u., 5:25 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Siofok érk. 8:27 d. e., 10:37 d. e., 10:10 d. e., 5:37 d. u., 7:48 este, 10:11 este, 1:17 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.00 K., II. oszt. 12.70 K., III. oszt. 7.60 K. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 13.50 K., II. oszt. 9.00 K., III. oszt. 5.60 K. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek. Tobelbad (Pragerhof-Grazon 4t) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Premestatten-Tobelbad, érk. 8:10 este, 8:04 regg., 1:44 d. u. Graz állomásig 30 napig érvényes menetérti jegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 60.20 K., II. oszt. 41.20 K., III. oszt. 25.60 K. Toblach (Pragerhofon 4t) Budapest, d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Toblach, érk. 1:02 éjjel, 10:43 d. e., 7:15 este. 30 napig érvényes*) menetérti jegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 117.00 K., II. oszt. 79.60 K., III. oszt. 50.80 K. Tüffer (Pragerhofon 4t) Budapest, d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Markt-Tüffer, érk. 4:02 d. u., 9:52 este, 4:26 regg., 10:21 d. e. 30 napig érvényes menetérti jegyek Markt-Tüffer állomásig, gyorsvonat: I. oszt. 70.- K., II. oszt. 48.60 K., III. oszt. 30.40 K. Velden a/W. (Pragerhofon 4t) Budapest, d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Velden, érk. 7:42 este, 6:46 d. u., 2:04 regg., 30 napig érvényes*) menetérti jegyek, gyorsvonat: I. oszt. 83.10 K., II. oszt. 58.10 K., III. oszt. 36.80 K. Varasd-Teplitz (Csáktornya 4t) Budapest d. v. ind. 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Varasd-Teplitz, érk. 5:21 d. u., 5:24 regg., 7:06 regg. Személyvonati jegyek Csáktornya állomásig: I. oszt. 21.60 K., II. oszt. 14.40 K., III. oszt. 9.60 K. *) Május hó 1-től augusztus hó végéig eső idősakban váltott jegyek f. évi október hó végéig érvényesek. †† Junius hó 20-tól szeptember hó 10-ig közlekedik. †† Julius hó 1-től augusztus hó 31-ig csak vasár- és ünneppap közlekedik.

